

FAIPAR

A FAIPAR MŰSZAKI FOLYÓIRATA 1977. JÚLIUS * XXVII. ÉVFOLYAM

TARTALOM

Faipari Tudományos Egyesület Ipargazdasági Bizottságának 1977. március 6-i ankétja	193
<i>Dr. Rónai Ferenc</i> : Faanyagok reológiai tulajdonságainak kuta- tásával kapcsolatos eredmények	213
<i>Kiss János</i> : Végtelenített, szárazeljárású farostlemezgyártás	216
Műszaki információ	
Egyesületi hírek	
Belföldi hírek	
Kárpitosipari gépek	

СОДЕРЖАНИЕ

Конференция Комиссии по промышленному хозяйству Науч- ного Общества лесобработывающей промышленности ...	193
<i>Д-р Ронаи Ференц</i> : Результаты исследования реологических свойств древесины	213
<i>Кисш Янош</i> : Вакуумный сухой способ производства ДВП ...	216
Техническая информация	
Новости нашего Общества	
Венгерские новости	
Машины обойного ремесла	

Szerkesztésért felelős:
RIEPERGER LÁSZLO

Szerkesztőség címe:
Budapest V., Anker köz 1—3. Tel.: 229-370

Kiadja a Lapkiadó Vállalat,
1073 Budapest, Lenin körút 9—11.
Telefon: 221-293
Levélcím: 1906 Pf. 223

Felelős kiadó:
SIKLÓSI NORBERT
igazgató

77. 7., 8410 — Révai Ny.
1054 Budapest V., Vadász utca 16.
F. v.: Bede István

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető
bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél,
a Posta Hírlapszaküzleteiben és a Posta
Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900 Bu-
dapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalás-
sal a KHI. 215—96 162. pénzforgalmi jelző-
számra.

Külföldön terjeszti a „KULTÚRA”
Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vál-
lalat. H—1389 Budapest, Postafiók 149.

Előfizetési ára félévre 36,— Ft
Egyes szám ára: 6,— Ft
Megjelenik havonta

Index: 25 281

A lapban megjelent cikkek szerzői:

DR. RÓNAI FERENC Sopron, egyetemi tanár, dékán, KISS JÁ-
NOS, FAGOK. DR. JÁVORFI TIBOR, Budapest.

Címképünk: Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem

FAIPAR

FAIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET MINT A MTESZ TAGEGYESÜLETÉNEK LAPJA

Faipari Tudományos Egyesület Ipargazdasági Bizottságának 1977. május 6-i Ankétja

A Faipari Tudományos Egyesület határozata

A fafeldolgozó iparágak fagazdálkodási kapcsolata és problémái az V. ötéves tervidőszakban

A témakörben a Faipari Tudományos Egyesület Ipargazdasági Bizottsága rendezésében 1977. május 6-án elhangzott előadás és hozzászólások.

Megnyitó:

SZVETKÓ NÁNDOR

az Ipargazdasági Bizottság vezetője

A mai ankét a „fafeldolgozó iparágak fagazdálkodási kapcsolata és problémái az V. ötéves tervben” címmel hosszabb előkészítés, különböző álláspontok, vélemények cseréjének eredményeként, alapos körütekintéssel került megrendezésre.

A problémák eléggé közismertek és a gyárak, üzemek sokszor kerülnek szembe azokkal az anyagellátási gondokkal, melyek közvetlen, vagy közvetett módon érintik a kapacitások kihasználását, a munkarend szerinti termelést, a választékösszetételt és a kibocsátott termékek minőségét. Az is előfordul, hogy az anyagellátási gondok miatt szembekerülnek egymással a különböző tevékenységet folytató termelőszervezetek.

Célunk tehát a mai ankét megrendezésével, hogy a résztvevők széles körének megszólaltatásával, mélyebben ismerjük meg a gondokat, problémákat, tárjuk fel azokat a feszültségeket, amelyek feloldására a felügyeleti hatóságok, vállalatok hivatottak és amelyek feloldását társadalmi úton kívánjuk segíteni.

A mai ankét célja továbbá az is, hogy e fontos témában fórumot adjunk a különböző faipari ágazatok, vállalatok szakembereinek és veze-

tőinek véleményük kifejtésére ágazati hovatarozásra való tekintet nélkül.

Ez alkalommal lehetőség nyílik a fejlesztés, termelés, iparágak és vállalatok közötti anyag és termék kooperáció helyzetének feltárására, helyes következtetések levonásán keresztül a szervezettebb, összehangoltabb tevékenység kibontakoztatására, végső fokon a népgazdasági tervekben meghatározott faipari feladatok végrehajtásának közös támogatására.

A IV. ötéves terv során a bútor- és épületasztalosipar fejlesztése, kapacitásaik bővítése minden előző fejlesztésnél nagyobb és gyorsabb ütemű volt.

Az alapanyagot gyártó ipar — az úgynevezett elsődleges faipar — elmaradt ettől az ütemtől, illetve csak néhány helyen tartott lépést a másodlagos faipar fejlesztésével, az alapanyaggyártás külső-belső kooperációban történő biztosításával. Ez bizonyos feszültségeket, problémákat okoz az V. ötéves terv megvalósítása során.

Az V. ötéves tervben helyesen mindinkább bővül a fafeldolgozó iparágak, vállalatok kooperációja a különböző műanyagokat gyártó vállalatokkal is.

Ma már jelentős azoknak a műanyagoknak, alkatrészeknek a száma, melyet alkalmazunk és a fejlesztéseknél figyelembe veszünk.

Még sem lehet elmondani, hogy ma már mindenütt szívesen fogadják a különböző műanyagokat. Alkalmazásukat, elterjesztésüket nem egy esetben a műanyagokkal szembeni bizalmatlanság okozza.

Feladatuk pedig az kell legyen, hogy a fa-alapanyag ellátással kapcsolatos gondok ellen-súlyozására a műanyagok, műanyagalkatrészek és műanyagfa kombinációjú termékek széles kö-

rú gyártási, alkalmazási feltételeit megteremt-
sük.

A Faipari Tudományos Egyesület szükséges-
nek tartotta e fontosnak ítélt témában az an-
két megrendezését. Szükségesnek tartotta, hogy
társadalmi úton segítséget adjunk a fafeldolgo-
zó iparágak dinamikus fejlődése, elsősorban az
anyagellátási kooperációk javítása során kelet-
kező problémák és feladatok megoldásához, a
faipari ágazatok hatékonyabb együttműködésé-
hez szükséges feltételek kialakításához.

E gondolatok jegyében az ankétot megnyi-
tom.

DR. SZABÓ KÁROLY

a Faipari Kutató Intézet főosztály-vezetője

„A Fafeldolgozó iparágak kapcsolata és problé-
mái az V. ötéves tervidőszakban” címen szerve-
zett ankét célja, megvilágítani s megvitatni azo-
kat a problémákat, melyek az V. ötéves terv cél-
kitűzéseinek maradéktalan végrehajtását nehe-
zítik s talán akadályozzák.

Tévedés lenne, ha az ankét résztvevői közül
bárki is arra gondolna, hogy a FATE Ipargaz-
dasági Bizottsága a faipari ágazatok (fűrész-le-
mezipar, bútorigar, épületasztalosipar, stb.) V.
ötéves tervének helyességét akarná vitatni. Er-
ről szó sincs. A faipari ágazatok V. ötéves ter-
ve ugyanis többszöri tárcaközi egyeztetéssel ala-
kult ki és szervesen illeszkedik az egész nép-
gazdaság V. ötéves tervébe.

Miről van mégis szó? Arról, hogy a jó tervek
ellenére a végrehajtásban előre nem látható vál-
tozások miatt gondok, feszültségek keletkeztek,
melyeken az irányító szervek a társadalmi erők
összefogásával, segítségével jobban tudnak úrrá
lenni. Így van ez a mi területünkön is és a FA-
TE, a mai napon tartott ankét szervezésével azt
a célt tűzte maga elé, hogy lehetőségeihez ké-
pest és tagjainak aktivizálásával segítséget
nyújtson az anyagellátási gondok földolrásával
kapcsolatos állami feladatok megoldásához.

Amikor az ankét vitaindító előadásának meg-
írásához hozzáfogtunk úgy láttuk helyesnek,
hogy rövid áttekintést adjunk a népgazdaság V.
ötéves tervének legfontosabb — tézisekben fog-
lalt — célkitűzéseiről is. Így láttuk helyesnek
azért, mert ezek a célkitűzések segítséget adhat-
nak terveink végrehajtásában mutatkozó fe-
szültségek feloldásához.

A népgazdaság V. ötéves terve kimondja,
hogy:

- az 1976—1980 közötti években a termelő-
eszközök társadalmi tulajdonára alapozva
tovább kell folytatni a fejlett szocialista
társadalom műszaki és gazdasági alapjá-
nak megteremtését, emelni kell a nép jó-
létét, s jelentős mértékben gyarapítani a
nemzeti vagyont;
- a hatékonyság fokozásával, a termelés és
a felhasználás megfelelő ütemű növelésé-

vel javítani kell a népgazdaság belső és
külső egyensúlyát. Evégett közelíteni kell
egymáshoz a nemzeti jövedelmet és a bel-
ső felhasználást, illetőleg a kivitelt és a
behozatalt. A jövedelemnek az 1975. évi-
nél nagyobb részét kell központosítani, s
az állami kiadásokban — az indokolt tár-
sadalmi szükségleteket kielégítve — na-
gyobb fokú takarékoságot kell érvényesi-
teni;

- a termelés fejlesztésének fő iránya a haté-
konyság fokozása, a termelési szerkezet
korszerűsítése és a műszaki fejlődés üte-
mének meggyorsítása. A hatékonyság fo-
kozása érdekében fontos cél a nagyfokú
takarékoság, a munkaerő ésszerű felhasz-
nálása, a fokozottabb gépesítés, az álló- és
forgóeszközök intenzív kihasználása.

A termelési szerkezet korszerűsítése érde-
kében fokozni kell a világpiacon verseny-
képes és gazdaságosan előállítható termé-
kek gyártását, a korszerűbb termelési el-
járásoknak a bevezetését, a hazai nyers-
anyagforrások ésszerű kihasználását, az
importált nyersanyagok feldolgozottsági
fokának növelését, a szükségletek jobb ki-
elégítését, az elavult termékek termelésé-
nek megszüntetését. A műszaki fejlődés
ütemének meggyorsítása érdekében fontos
célkitűzés olyan termékek gazdaságos
gyártása, amelyeknek műszaki színvonala,
minősége megfelel a korszerű követelmé-
nyeknek. Célkitűzés az anyagoknak na-
gyobb használati értékű termékké való
feldolgozása, az energiatakarékoság, a
hulladék hasznosítása, a gépesítés — kü-
lönösen az anyagmozgatás gépesítése —
továbbá a beruházásoknál a kevés épület-
igénnyel járó megoldások alkalmazása.

Rövid áttekintést adtunk a népgazdaság V. öt-
éves tervének, tézisekben foglalt, termelésfej-
lesztési célkitűzéseiről. Úgy gondoljuk, helyes,
ha a továbbiakban a fafeldolgozó iparágak V.
ötéves terveinek termelési feladataival foglal-
kozunk, legalább is főbb vonalaiban.

Kezdjük az alapanyaggyártó iparral.

1. A fűrész- és lemezipar műszaki-gazdasági
fejlesztését az V. ötéves tervidőszakban a kö-
vetkező tényezők határozzák meg:

- a hazai erdőgazdasági kitermelés emelése,
mely a fűrész és lemezipari hengeres-
anyagoknak 1975-höz képest 16⁰/₀-kal,
- a rostfának 35⁰/₀-kal,
- az erdőgazdasági és ipari hulladék feldol-
gozásnak pedig 124⁰/₀-kal való növelését
tűzte ki célul.

Míndezek eredményeképpen a minimális
programként tervbe vett termelés-emelkedés:

- a fűrészárutermelésben 2⁰/₀,
- a lemezfieléségekben 34⁰/₀,
- a lapoknál 59⁰/₀,
- a furnéknál 28⁰/₀.

A fűrészárutermelés tervezett emelése és a
rendelkezésre álló nyersanyag növekedése kö-

zötti ellentmondás oka az, hogy \$-piacról beszerzendő nagy mennyiségű talpfa kiváltása érdekében az ágazat a hazai talpfa termelést 1975-ös bázishoz viszonyítva lényegesen növelni szorgalmazza s ugyanilyen oknál fogva a hazai alapanyagból gyártható furnér termelés emelését is feladatként írja elő.

A termelésnek ilyen arányban való befolyásolása, termelési struktúra változása — melyre az újonnan életbelépő termelési árak is ösztönöznek — az V. ötéves tervidőszak alatt, a további feldolgozó ágazatokban, főleg a bútóripárban, anyagellátási nehézségeket okoznak.

A további célkitűzés az elsődleges fafeldolgozó iparban a termékek készütségi fokának emelése, az eddiginél szorosabb kooperáció képesítése a felhasználókkal.

E szándékot támasztja alá az, hogy az 1975-ös bázishoz viszonyítva

- a félkész és kész alkatrészek gyártását 1980-ig három és félszeresére,
- a felületkezelt lapok arányát két és félszeresére,
- a felületkezelt lemezféleségek arányát pedig 20%-kal tervezik emelni,
- a fűrészipart rekonstruálják, melynek eredményeképpen a termékek készütségi fokának emelésére a műszaki alapok létrejönnek. (Gondolunk itt elsősorban a mesterséges szárító kapacitások létesítésére.)

2. A bútóripár rekonstrukció legnagyobb része a IV. ötéves tervidőszakban valósult meg. A bútorszükséglet emelkedését az V. ötéves tervidőszak alatt 33—41%-ban prognosztizálják. Az exportot ugyancsak növelni tervezik. E mellett célul tűzik ki:

- az alapanyag felhasználás összetételének mérsékelt megváltoztatását, jobban igazodva a hazai nyersanyagforrásokhoz, kihasználva az elsődleges faiparral való termelési együttműködést, másrészt a helyettesítő anyagok nagyobb arányú felhasználását, a fenyőfűrész-áru kiváltása érdekében.

E célkitűzések az alapanyag felhasználást az 1975. évi bázishoz viszonyítva a következőképpen módosítják:

fenyőfűrészáru	88%
lombos fűrészáru	148%
faforgácslap	158%
ebből felületkezelt	375%
bútorlap	115%
lemezek	148%
ebből felületkezelt	155%
furnér	126%
PVC fólia	138%
papírbázisú fólia	300%
műanyagok	160%

Külön kell kiemelni, hogy a lombosfűrészárún belül az akác és a nyár fűrészáru felhasználás terv szerint jobban emelkedik, mérsékelt ütemben a bükk.

A bútóripár forgácslap igénye az V. ötéves tervidőszak végére 177 ezer m³, lemezigénye 72

ezer m³. Ebből a rétegeltlemeze 11 ezer, a székülés és támla 6 ezer m³. A furnér igény 24,5 millió m²-ről 31 millió m²-re nő a tervidőszak végére.

A bútóripár továbbá számolt azzal, hogy a kereskedelmi forgalomban beszerezhető fűrészáruk mellett, az V. ötéves tervidőszakban lehetőség lesz szárított és méretre szabott áruknak az eddiginél nagyobb mennyiségű átvételére.

3. Az épületasztalosipár. A párt és kormányprogram nagyarányú tervei a lakásépítés területén közismertek. Ez a program a IV. ötéves tervidőszakban bontakozott ki úgy, hogy az V. ötéves tervben a fejlesztés még dinamikusabb kell, hogy legyen. E program végrehajtásában az épületasztalosipár feladata nem kevés.

Ennek az iparágazatnak kell az 1975. évi bázishoz viszonyítva az

— az ajtó, ablak gyártást	43%-kal
— a redőnyét	17%-kal
— a beépített bútorét	36%-kal
— a parketta termelést	37%-kal

emelni.

Ami a faalapanyag felhasználási terveket illeti, ebben az ágazatban az 1975. évi bázishoz viszonyítva

— a fenyő fűrészáruban	19%-kal
— a lombos fűrészáruban	17%-kal

kivánnak többet felhasználni,

— a lemezféleségekből pedig	25%-kal
— a lapokból	42%-kal.

A bútóripárhoz hasonlóan ugyancsak fokozni tervezik az elsődleges fafeldolgozó iparral való kooperációt, ami főleg a méretre szabott fűrészáru igényben fogalmazódik meg.

A farostlemezből az igény: a lágylombos alapanyagú lemez, mely alapját képezi az üzemben korszerű eljárással előállított lemezelt, felületkezelt, tömeges ajtólap gyártásának.

A nagyüzemi módra, korszerű technológiai eljárással készített ablakok gyártásának fokozása fontos termelési feladatot képez, melynek megvalósítása a hazai lakk- és festékiparral való szoros kooperáció kialakítását igényli.

A mesterséges szárítás terén az eddig elért eredmények növelése a fő cél, mely által az V. ötéves terv végéig a felhasznált fűrészáru mesterséges szárítása megközelíti majd a 100%-ot. Ez a minőség javításának egyik fontos feltétele.

Az épületasztalosipár célkitűzései között kiemelt helyet kap még a műanyagok széles körű alkalmazása is. A tervidőszak elején 8—10 millió fm extrudált PVC alapanyagú, különböző célú, alkatrészt és terméket használt. Ezt jelentősen kívánja növelni, választékát bővíteni és a műanyag-fa kombinációjú ablak gyártási feltélt megteremtteni.

Az épületasztalosipari termékek korszerű felületkezelése a technológia bővítését, új eljárások előkészítését és berendezését követeli meg. Ezt a célkitűzést az segítené elő, ha a termékekhez szükséges alapanyagot méretre szabot-

tan kapná, szoros kooperációban az elsődleges fafeldolgozó iparral.

E célkitűzések áttekintése után vizsgáljuk meg azt, hogy az V. öt éves terv végrehajtásában, az elsődleges és a tovább feldolgozó faipari ágazatok kapcsolatában — elsősorban az anyagellátás helyzetére koncentrálva — milyen problémák mutatkoznak.

1. A hazai fenyő fűrészáru termelés az V. öt éves tervidőszak alatt nem emelhető.

A rubel elszámolású import szinten maradása mellett a dollár elszámolású 200 ezer m³-rel emelkedik. A fenyőfűrészáru ellátás — hazai viszonylatban — ezek szerint csak úgy lenne biztosítva, ha az export megszűnne. Ezt pedig népgazdasági érdekből fenn kell tartani. Súlyosbítja a problémát az is, hogy a hazai fenyő fűrészáru termelés tervezett volumene alig tartható, mert a feldolgozásra kerülő import fenyő hengeres fa átmérője lényegesen csökken.

Jelenleg mintegy 50%-a 18 cm átmérőnél kisebb, mely alapanyagának hagyományos technológiával, hagyományos műszaki eszközökkel való feldolgozása csökkenő kihozatalt eredményez. Ezzel a tényhellyel szemben az épületasztalosipar, a bútorigar választék és minőségi igénye növekszik. Az utóbbi főleg azért, mert a meghódítandó nyugati piacok miatt natur fenyőfából készítenő bútorokat is exportálni kíván.

E gondok a belföldi ellátásban már 1976. évben is jelentkeztek, de 1977-ben — főleg az alacsony nyitókészlet miatt — további feszültségek keletkezhetnek. Mint mondtuk a vékony fenyő gömbfa gazdaságosan, hagyományos műszaki eszközökkel nem dolgozható fel, ezért a termelő üzemeknek mielőbb meg kell oldaniok a vékony import-fenyő-gömbfa gazdaságos és termelékeny feldolgozását. Továbbá meg kell oldaniok a belföldi termelésből, vagy importból származó kedvezőtlen méretű fenyő fűrészáru korszerű méretátalakítását is.

Gondolunk itt elsősorban a hossz és szélességi toldásokra. Mindezekhez a korszerű technológiák s műszaki eszközök ismertek.

2. Az 1975. évi bázishoz viszonyítva a lombos fűrészáru termelés hazai viszonylatban alig emelkedik. A szocialista import megszűnése következtében a megnövekvő igények kielégítésére ennek kétszeresét kellene dollárpiacról beszerezni, hogy az ipar kívánalmait, csak hozzávetőlegesen is, ki lehessen elégíteni és úgy, hogy egyidejűleg a nyugati export piacainkról is lemondunk. Ez pedig nem érdeke sem az elsődleges fafeldolgozó iparnak, sem a népgazdaságnak.

A mérleg-egyensúly hiányát növeli még az a tény is, hogy a bükk fűrészáru termelés csökkenése mellett nagy reményeket fűztünk a mintegy

- 60 ezer m³ akác és egyéb kemény, valamint
- 100 ezer m³ nyár fűrészáru, mint lombos, illetve fenyő helyettesítő anyag

felhasználásához, de ennek realizálása még nincs biztosítva.

A realizálás fontos feltétele, hogy a termelő szervezetek (erdőgazdaságok, mezőgazdasági termelőszövetkezetek stb.) gyorsabb ütemben fejlesszék kooperációs kapcsolataikat és megtalálják annak módját, hogy a kitermelt nyersanyag és annak feldolgozása jobban szolgálja a hazai ellátás komplex érdekeit.

A tényleges helyzet ismeretében így alig mondhatjuk el, hogy például az ülőbútor exportához szükséges bükk fűrészáru teljes mértékben biztosítva lenne. Ez csak úgy biztosítható, ha bükk bútorigé termelésünk legnagyobb részét a rönknél *vékonyabb és alacsonyabb* értékű erdei választékból, úgynevezett kivágásból, fagyártmány fából termelnénk ki. Ehhez pedig a termelő, illetve a felhasználó ágazatok közötti technológiai kooperáció gyors ütemű fejlesztése ugyancsak elengedhetetlen. De ezzel egyidejűleg szükséges a vékony lombos gömbfa korszerű és gazdaságos feldolgozására alkalmas technológiák s műszaki eszközök gyors alkalmazása, üzemeltetése is.

3. A fa alapanyagú padlóburkolatok termelését növelő fejlesztések 1972—73-as esztendőben kezdődtek. Ebben az időben hiány mutatkozott a könnyen lerakható melegpadló burkolatokban.

A fejlesztés eredményeképpen komoly kapacitásokat hoztak létre az ágazatok, de mire a termelő egységek a kapacitás szintjét elérhetnék a házgyári technológiával épülő lakásoknál a fapadlók iránti igény visszaszorult, amit már a 1975. évi következő tényszámok is igazolnak.

1. táblázat

A padlóburkolat-fajták felhasználása 1975-ben

Me: ezer m²

Burkolat	Terv	Tény	Ebből: Építőipar
Parketta	4600	3390	902
Szőnyeg	500	1450	1137
Műanyag	4000	4160	2007
Összesen:	9100	9000	4046

Ezekre a tényekre vezethető vissza, hogy az V. öt éves tervidőszakban — a műszaki technológiai problémákon kívül — mi nehezíti még a tervnél alacsonyabb mennyiségű szalagparketta termelés értékesítését is.

Sajnos ezzel kapcsolatban még el kell mondanunk azt is, hogy

- a szalagparketta nagyobb használati értéke sem a normatívákban, sem a beruházások érdekelttségében, illetve a velük szemben támasztott követelményekben még ma nem érvényesül;
- továbbá azt, hogy a beruházott teljes kapacitás alapanyagellátásánál, a koptató réteghez mintegy 18 ezer m³ kemény lom-

bos lap-alapanyag (tölgy, bükk, kőris, akác, stb.) szükséges, ami ugyancsak ki-
 zsorozza szűkös, hazai fanyersanyag bázisunkat és károsan hat vissza a lombos
 fűrészáru más irányú hazai ellátására. Ha
 pedig a szalagparketta részére szükséges
 járófelület 8 cm széles elemei jó minőségű,
 vastagmértetű gömbfából direkt termel-
 léssel készülnek a jövőben is, akkor még
 több nyersanyagot kapcsolunk ki az érté-
 kesebb választékok (furnér, fűrészáru) elő-
 állításához szükséges fanyersanyagból. A
 fafeldolgozó ágazatok kapcsolata és a kö-
 zös érdekeken alapuló továbbfejlesztése
 tehát azt kívánja, hogy a jó minőségű, mé-
 retes hengeres fanyersanyag direkt fel-
 használása a szalagparketta gyártás céljá-
 ra csökkenjen, s nagyobb részben a vé-
 kony méretű fanyersanyagból készüljön.

4. *A bútoralapfelhasználás* (hagyományos, fa-
 forgács, pozdorja) elemzésénél, ha kiindulunk
 abból, hogy 1980-ban a hazai termelés 320 ezer
 m³, az import pedig 54 ezer m³ lesz, a 340 ezer
 m³ belföldi szükséglet és a 33 ezer m³ export
 előirányzat teljesítése biztosítottnak látszik.

Probléma mégis adódik, és nem is kevés.

A gondok már 1976. évben kezdődtek, mert az
 egyéb forráshiányok mellett a vásárosnaményi
 faforgácslapgyár a IV. negyedévre tervezett
 5000 m³ faforgácslapot még nem tudta leter-
 melni. 1977-re pedig — az ellátás nehézségei-
 ből már erre lehet következtetni —, még növe-
 kednek a gondok. Ezeket a gondokat pedig csak
 a tőkés behozatal oldhatja fel.

5. *A lemezipari termékekben* tervezett fel-
 használás emelkedése az 1975. évi tényszámhoz
 viszonyítva 56⁰%. Ugyanakkor a lemezfeleségek
 hazai termelésében előirányzott emelkedés csu-
 pán 34⁰%. A hiányt import növeléssel ellensúly-
 ozza a terv. A problémát részletesen vizsgál-
 va megállapítható, hogy a felhasználás növelé-
 sének előirányzata kissé biztonságra törekvő
 volt, a tényleges felhasználás ettől el fog térni,
 s körülbelül a hazai termelés növekedési rátá-
 ját fogja követni, aminek következtében az imp-
 ort csökkenthető lesz.

Meg kell jegyezni, hogy jelenleg felesleges fa-
 rostlemez készlet van az országban. (Nem vonat-
 kozik ez a felületkezelt farostlemezre.)

Probléma az is, hogy a bútortipar rétegelt le-
 mezigényét belföldi termelésből szeretné kielé-
 gíteni, mert ezeknek műszaki paraméterei a ha-
 zai bútortipar számára a legkedvezőbbek. Ez az
 igény azonban — mert a hazai rétegelt lemez
 gyártás az 1950-es évekhez képest visszafejlő-
 dött —, az V. ötéves tervidőszakban nem elégít-
 hető ki.

Ugyancsak problémák mutatkoznak a szék-
 ülés és támla lemeznek a szükséges mennyiség-
 ben való biztosítása terén, mert az ellátásban a
 feszültségek csupán a tervidőszak végére, a ceg-
 lédi beruházással lesznek kiküszöbölhetőek.

A gondok súlyát jelzi, hogy szék-export prog-
 ramunk megvalósításához 1980-ban — az 1975.
 évi bázishoz viszonyítva — kétszeres székülés-

támla lemez szükséges, de már 1980 előtt is je-
 lentős többletigénnyel kell számolnunk.

6. Az V. ötéves tervidőszakban a legnagyobb
 problémát a *furnér* igény kielégítése jelenti.

A bútortipar igénye, 31 millió m².

Az elsődleges fafeldolgozó ipar műszaki fej-
 lesztése, ezen a területen az 1976—1980 közötti
 időszakra a feladatot úgy határozza meg, hogy
 a furnér termelés legalább 68—70⁰%-át hazai
 lombos fafajok adják.

E célkitűzést szemléltetően a következő ada-
 tok számszerűsítik:

2. táblázat

A furnértermelés alakulása 1975, 1980-ban

Me: ezer m²

FAFAJ	1975	1980
Tölgy	3 191	4 500
Bükk	6 125	6 000
Kőris	1 514	1 700
Egyéb k.	197	300
Dió	874	1 000
Nyár	232	2 400
Egyéb 1.	800	1 500
Hazai összesen:	12 933	17 400
Okumé	1 091	2 000
Mahagoni	4 492	5 700
Exota összesen:	5 583	7 700
Furnér összesen:	18 516	25 100
A FAGOKON KÍVÜLI:		
Szektor összesen:	8 615	6 900
ebből: egyéb erdő	1 615	—
Szövetkezetek	2 000	2 000
Mezőgazdaság	5 000	4 900
Furnér mindösszesen:	27 131	32 000

Az adatok világosan mutatják, hogy a bútort-
 ipar természetes fafurnér igényét — az exota
 furnér-rönk behozatalnak korlátozása mellett —
 csak úgy lehet kielégíteni, ha

- a tölgyrönkből a furnér termelést jelentő-
 sen növeljük;
- a bükk furnér nagy mennyiségű felhasz-
 nálásáról továbbra is gondoskodunk és
- a nyárrönkből és egyéb lágy fafajból a
 furnér termelést az 1975-ös bázishoz viszo-
 nyítva megnégyszerezük.

A tölgyből, egyéb kemény rönkből való fur-
 nér gyártás fokozása csak úgy oldható meg, ha
 minden késelésre alkalmas rönk ilyen arányú
 ipari feldolgozást nyer.

Súlyosbítja a helyzetet az, hogy a hazai rönk-
 ből való furnér termelés növelése egyidejűleg
 csökkenti a fűrészáru termelést, ahol ugyancsak
 gondjaink vannak.

7. *Alkatrészgyártás.* A rendelkezésre álló ha-
 zai fanyersanyagok jobb hasznosítása, a termé-
 kek készültségi fokának emelése, valamint a
 továbbfelhasználó iparágazatok termelési kapa-

citásának jobb kihasználása érdekében elsőrendű népgazdasági érdek az alkatrészgyártás fokozása az elsődleges fafeldolgozó iparban.

Közismert, hogy a nyersanyagból a végtermékig a termékben realizált társadalmi munka akkor lesz minimális, ha a technológiai lehetőségek határain belül minél több munkát végzünk el a végtermékből visszafelé tekintő technológiai folyamatokban, az előző fázisban.

A bútortipar fűrészáru, illetve alkatrész igényét az V. ötéves tervidőszak végére a következő adatok jelzik:

3. táblázat

A bútortipar, fűrészáru, alkatrész igénye 1980-ban

Me: ezer m³

	Nyers f. áru	Szerelhető kész	
		Félkész	alkatrész
Fenyő	68	18	—
Bükk	84	8	4
Tölgy	4	2	1
Nyár	17	6	3
Felülkezelte farostlemez		8	
Forgácslap, bútortlap		4	

Az épületasztalosipar részéről ugyancsak igény mutatkozik abban, hogy a feldolgozandó fenyőfűrész áru egy részét alkatrészben kapja meg. Az elsődleges fafeldolgozóipar — a fűrészipari rekonstrukció során — felkészül az alkatrészgyártásra, mégis látnunk kell, hogy a termelési kooperáció során komoly problémák merülnek fel, ami az együttműködést nehezíti. Gondolunk itt először arra, hogy az elsődleges fafeldolgozó iparban végrehajtandó ez irányú beruházások, műszaki fejlesztések a bútortipar és épületasztalosipari régi, alacsony eszközértékével szemben magasabb bruttó eszközértéket követelnek.

Ezeknek a magas eszközértékeknek költséghatásai lényegesen drágítják, sok esetben a bútortipar mai költsége fölé emelik a bútort, az épületasztalosipari alkatrészek gyártási összköltségét. Másrészt félő, hogy az alkatrészek minőségével kapcsolatos igény a fűrészipar felé magasabb, mint a saját gyártásukkal szemben. További nehézséget okoz, hogy a termékek heterogén összetétele megköveteli az alkatrészek — orientált gyártásszervezését a technológiák tipizálását, és az alkatrészgyártásban a sorrendiség meghatározását, amire még kevés tapasztalat van az elsődleges fafeldolgozó iparban.

8. *Csomagolóeszköz.* Az iparifa felhasználásban fontos helyet foglal el a csomagolóeszközök termelése. A csomagolóeszközgyártás lényegében a láda-, rekesz-, rakodólap- és hordógyártást foglalja magában, melynek népgazdasági jelentősége az árucsomagolás és szállítás korszerűsítésével, a kereskedelmi szolgáltatások színvonalának emelésével egyre jobban nő. A csomagolóanyag és eszközök növekvő felhasználási volumene újabb és újabb fejlesztési feladatot jelent a csomagolóeszközgyártás számára.

A faalapú csomagolóeszközök között legnagyobb mennyiségű volument a különböző méretű és rendeltetésű ládák és rekeszek teszik ki (a faalapú csomagolóeszközök termelési összvo-lumenének mintegy 50%-a).

Ezek termelése a korábbi években csaknem kizárólag import fenyőfűrészáruból történt. A felhasználásra kerülő anyagok tekintetében az utóbbi években jelentős szerkezeti változás következett be, melynek eredményeként a ládagyártásban ma már a fenyő és lombos fát, vékony gömbfát és a nyárpapírfát is felhasználják.

Ennek ellenére ipari célokra még mindig feleslegesen sok, gyakran túlméretezett faládát használnak. A fa mellett új anyagok is jelentkeznek, ezek versenyben állnak a fa alapanyag-gal. Az új alapanyagok között legjelentősebb a hullámkarton és a műfalemezek felhasználása, de jelentkezik a műanyagok is és fokozódik az alumíniumlemez és alufólia felhasználása.

Figyelemmel a különböző anyagkombinációk és fahelyettesítés lehetőségeire a faalapanyagú csomagolóeszközök termeléséhez szükséges erdőgazdasági választék, illetve elsődleges faipari termékszükséglet a következők szerint prognosztizálható:

4. táblázat

A fa csomagolóeszközök alapanyagigénye

Me: ezer m³

Alapanyag	1980. év
Hengeres faválaszték	310
ebből: fenyő	120
nyár	170
bükk	20
akác	—
Fűrészáru:	280
ebből nyár	120
fenyő	88
bükk	—
Donga:	15,7
ebből: tölgy	10,0
akác	3,3
Forgácslemez	8
Farostlemez	4

Mind a hengeres fából, mind a fűrészáruból történt ládatermelésnél alapvető követelmény, hogy minél nagyobb arányban vékony, illetve keskeny méretű nyersanyag kerüljön felhasználásra.

Bár az eddig elmondottak áttekintést adtak a fafeldolgozó iparágak kapcsolatairól és anyagellátási problémáiról, úgy véltük, hogy a bútortipar helyzetével és problémáival külön is kell foglalkoznunk.

A *bútortipar* termelése az utóbbi években a szakágazati tervekben előirányzott mértéknek megfelelően évi 10—12%-kal növekedett.

A IV. ötéves tervidőszakban megvalósított rekonstrukciók eredményének tulajdonítható, hogy a termelés és a szükséglet egyensúlyba került. 1976-ban a piac felvevőképessége hullámzott, összességében a bútortipar termelés csak 4%-

kal növekedett — az előző évhez viszonyítva — és ennek hatása 1977 első felében is megmutatkozott.

Több irányú intézkedés történt a belföldi bútorfogyasztás élénkítésére. Emellett a rugalmas és jól felkészült vállalatoknál viszonylag nagyobb kapacitást lehetett átállítani tőkés exportra tekintettel arra is, hogy népgazdasági szempontból fontos cél a gazdaságos tőkés export növelése.

1976. évben a stílbútorok és ülőbútorok exportja mellett többségben skandináv piacok felé megkezdődött a modern kategóriába tartozó lakásbútorok gyártása és szállítása. Ezzel a bútortipar igazolta, hogy a rekonstruált és korszerű technikával rendelkező vállalatok képesek modern bútorban is gazdaságos exportot bonyolítani. A termelő kapacitások jobb kihasználása és a fogyasztók vásárlási kedvének élénkítése azonban csak akkor valósul meg, ha a vállalatok mielőbb új termékekkel, új választékkal jelennek meg a belföldi piacon.

A IV. ötéves tervben a kárpitozott bútortermelés az előirányzathoz viszonyítva nagyobb mértékben növekedett, de ugyancsak igény, hogy kárpitozott bútorban a nagyobb vállalatok részéről mielőbb új választékok kerüljenek forgalomba és létrejöjjen „a termékek versenye a piacon”.

A folyó év I. negyedévi készletek elemzéséből is megállapítható, hogy a piaci igényekkel kevésbé találkozó termékekből tevődnek össze a készletek és a keresettebb típusok, a legyártást követően, rövid időn belül fogyasztóra találnak.

Ahhoz, hogy a bútortipar növelni tudja a termékek színvonalát, esztétikai megjelenését, kénytelen — mondja a bútortipar — magasabb minőségi igényt támasztani az alapanyag és segédanyagtermelőkkel szemben. Így tehát egyértelmű, hogy nem lehet csak általánosan, globálisan áttekinteni az alapanyagellátás helyzetét, egyre inkább szükségessé válik az összetevők mélyrehatóbb vizsgálata, s ennek eredményeképpen szükséges szocialista együttműködés, mely az ágazati érdekét alárendeli a népgazdasági érdekeknek. Gondolok itt — többek között például — az erdőgazdaságok részéről arra a belátásra, hogy minden, az országban fellelhető furnérrönköt furnérgyártásra bocsátanak rendelkezésre, a bútortipar részéről pedig arra, tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a keskeny furnért is fel tudja dolgozni, illetve az ebből, az alapanyaggyártó iparban készült lapokat is felhasználni.

De közösen kellene gondolkodni azon, hogy a mikrofelületű faforgácslapokat miként lehetne 0,4-es furnérral borítani.

A bútortipar ott, ahol a szilárdsági értékek ezt megengedik, a vékony faforgácslap felhasználását is tervbe vette, különösen azoknál a bútor típusoknál, amelyek mint kisebb korpuszok kerülnek forgalomba. Régebbi igény viszont a nagyobb felhasználóknál a méretre szabott, egy-ségrakatokban szállított lapok, lemezek biztosítása.

Ugyancsak régebbi célkitűzés az eddig kevésbé használt fafajok bútortyártási célra történő felhasználása (pld. akác, nyár, fűrészáru), illetve ezekből gyártott tömörfa alkatrész igénynek a fűrészipar részéről történő kielégítése. Ez annál is inkább fontos, mert nézetünk szerint a bükk-fűrészáru sok helyen lenne helyettesíthető akáccal, néhol nyárral.

A vállalati kapcsolatok erre kialakultak már: 1976-ban pld. a kooperáció volumene 40 410 m³ volt, ebből akác 2229 m³. E néhány pozitív jelenség mellett részben negatívan ítéli meg a bútortipar az V. ötéves tervidőszakra előirányzott fűrészipari rekonstrukció megvalósítását. Kb. 3 évvel ezelőtt állásfoglalás történt a Zala megyei Tanács és az érintett tárcák között, hogy a Zala megyei Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság Lenti-ben levő fűrészüzemét, a többlépcsőben megvalósuló rekonstrukció során úgy fejleszti, hogy korszerűen felszerelt alkatrészgyártó üzem is létesül. A rekonstrukció fűrészüzemi része a közelmúltban megvalósult. A kooperáció összhangjának biztosítása érdekében, az anyagkihozatali normák meghatározására próbagyártást végeztek Nagykanizsán és mind a bútortyár, mind a fagazdaság részéről elkészült az alkatrészek önköltségére vonatkozó utókalkuláció. A két kalkuláció között 2—3000.— Ft különbség mutatkozik. Ennyivel magasabb ma a fagazdaság költségvetése.

A termelési költségkülönbözlet oka — amellett, hogy az anyagkihozatal mindkét termelőnél azonos volt — az, hogy egy ma beruházott új üzem magasabb eszközterhellyel üzemeltethető, mint a régi eszközökkel rendelkező bútortyár, másrészt a fagazdaság előkalkulációjában a beruházást önfinanszírozóan tervezi, vagyis a bútoralkatrész termékek viselik a beruházás kamat és eszközterheit. Emiatt a különbözlet miatt, a vállalati kapcsolatokban feszültség áll fenn. Az árakban várható ugyan némi közelítés, de látható, hogy a bútortyárak részéről ma előállított költségen a fagazdaság új üzemei nem képesek alkatrészt gyártani.

Két feladat vetődik fel ezzel összefüggésben:

- egyrészt alacsonyabb értékű erdőgazdasági választékból is bútor alkatrészt termelni,
- másrészt az ipari hulladéknak célalapítékává való előkészítése, mely a főtermék költségét csökkentené. (Kémiai feldolgozás, furfurol gyártás céljára).

De a bútortiparnak is felül kell emelkedni rövid távú érdekein, mert a bútoralkatrészgyártó eszközeit nekik is nagyon rövid időn belül — fel kell újítaniok.

Az utóbbi években több alkalommal, részben hatósági, részben egyéb okok miatt bekövetkezett a bútorok termelői és fogyasztói árának emelkedése. Az árszint megtartásának súlya mindaddig kisebb jelentőségű, amíg a bútortyártás dinamikus. A jelen helyzet viszont felhívja a figyelmet arra, hogy a termelőknek törekedni kell a fogyasztói árszint mérsékelésére.

Ennek két módozata lehetséges; az egyik, amikor kiviteli változtatás nélkül egy azonos típus fogyasztói árát csökkentik, (pld. Székesfehérvári Bútoripari Vállalat 1976-ban egyes típusok árát 4—6%-kal csökkentette), a másik, amikor változatlan fogyasztói ár mellett a gyártók növelik a termékek funkcionális, vagy esztétikai tartalmát, vagy színvonalasabb terméket jelenetnek meg a piacon változatlan áron. A jelenlegi belföldi piaci helyzet mindezekre felhívja a figyelmet és érthető, hogy a bútorgyárak tartózkodó álláspontot foglalnak el a magasabb áron beszerezhető bútoralkatrészek ellen. Hosszabb távon azonban e tartózkodás nem lesz előnyös a bútorigar részére sem.

A problémák, amikről beszélünk, az ellátás meglévő, vagy várható gondjai. A megoldandó feladatok köre azonban ilyen módon nem teljes. Nem teljes, mert eddig alig beszéltünk arról a struktúraváltozásról, amit a fokozódó hazai műanyaggyártás hatása a fafeldolgozó iparban eredményezhet.

A Borsodi Vegyipari Kombinát 1976. évben 7400 t kész PVC terméket állított elő és ebből a bútorigar és építőipar 4450 tonnát használt fel. A BVK azonban még ebben az évben az 50 000 tonnás PVC por gyártását 20 000 tonnára emeli fel. Ezzel pedig lehetővé válik, hogy a következő években sokkal több PVC szerkezeti elem és egyéb PVC gyártmány álljon a fafeldolgozó ipar, építőipar, bútorigar rendelkezésére.

A BVK most piacot keres. És ezt a piacot meg is fogja találni, mert gyártani fog nemcsak PVC fóliát, extrudált asztal és szekrényfiókokat PVC szerelvényeket, ajtókat és ablakokat, álményzeteket stb., hanem 1—10 mm vtg. 160×300, vagy 160×600 cm méretű PVC lemezeket is, ami feleslegessé teheti a faforgácsiparban a vékony forgácslemezek előállítását.

Az elmondottakból világosan látható, hogy az V. ötéves tervidőszakban az elsődleges faipari termékekben megmutatózó igény kielégítése nem problémamentes.

A rendelkezésre álló tölgy, bükk, fanyersanyag nem elégséges minden választék kielégítésére, nincs megoldva a vékony fenyő és lombos gömbfa gazdaságos felhasználása. Félő, hogy a vásárosnaményi rekonstrukció befejezés továbbra is késik és ez komoly gondot okoz majd az 1977. évi hazai forgácslapbeállításban.

Mindezek előrebocsátása után a FATE közeljövő feladatait az állami határozatok végrehajtásában való közreműködés céljából a következők szerint határozhatjuk meg:

- napirenden tartani az ellátás felelősségét az erőforrások hatékony felhasználásáért, a termelés és a fogyasztás egyensúlyának javításáért. Szorgalmazni a fagazdaság szimulációs modelljének megszerkesztését, mely pontosan határozza meg a feltételek változása esetén teendő intézkedéseket, a hozandó optimális döntéseket;
- ha elfogadjuk azt, hogy a termelés anyagigényességének csökkentése az egyik legfontosabb állami feladat, akkor nézetünk

szerint helyi és üzemi szervezeteink mozgósításával ebben közre kell működni, szorgalmazva a műszaki anyagnormák fokozatos kidolgozását és alkalmazását,

- közösen kell keresnünk a helyettesítés lehetőségeit, a tölgy és bükk fűrészáru, valamint a fafurnér kiváltása területén;
- a tervezett fafurnér ellátás csak akkor biztosított az V. ötéves tervidőszakban, ha a hazai fafajokból az eddigi mennyiségnél többet gyűjtünk be. Ezért a területen az OEE segítségét kell kérnünk, helyi szervezeteink aktivizálására;
- javasolnunk kell a vékony fenyő- és lombos hengeresanyag feldolgozására a korszerű technológiák bevezetését, az ehhez szükséges műszaki eszközök koncentrációját,
- javaslatainkkal szorgalmazni kell olyan termelési és gazdálkodási feltételek kialakítását, amelyek között az anyagi érdekesség fenntartásával érvényesül a rendelkezésre álló fanyersanyag differenciált, rendeltetési cél — rangsor szerinti, végtermékértékrendszer szemléletű, komplex hasznosítása, annak megszüntetése céljából, hogy a jó minőségű, méretes hengerfa alapanyagból pld. furnér helyett fűrészáru, vagy fűrészáru helyett parketta-léc készüljön.
- az MTESZ-en belül javítanunk kell az együttműködést a Magyar Kémikusok Egyesületével és közös munkabizottságot kell létrehozunk annak felmérésére, hogy a vegyipar hazai fejlesztése eredményeként a fafeldolgozó iparágak milyen nagyságú és milyen választékú műanyag ellátásban részesülhetnek a következő években.

Azt hiszem, nem kell külön kihangsúlyozni, hogy ezeket a javaslatokat csak tervezettnek kell tekinteni. A végleges javaslatokat a hozzászólások alapján fogjuk kidolgozni. Ezért kérem, hogy a jelenlevők minél nagyobb számban szíveskedjenek majd a vitában részt venni.

HOZZÁSZÓLÁSOK

DR. SALI EMIL

a MÉM Erdészeti és Faipari Főosztályának vezetője

Hozzászólásomat hadd kezdjem köszönettel: mint az elsődleges faipar egyik hazai felelőse örömmel köszöntöm a Faipari Tudományos Egyesült Ipargazdasági Bizottságának azt a kezdeményezését, hogy sajátos eszközeivel segítse a fafeldolgozó iparágak fagazdálkodási problémáinak feltárását és kapcsolataik erősítését. Célszerű ez a megoldás azért is, mert ez a fórum „félhivatalos” zöldasztalt jelent, viszont jelentős mértékben járulhat hozzá a teljességükben hivatalos megbeszélések sikeréhez.

A fa és a fából származó termékek iránti igény, ezek felhasználása fokozatosan nő. Szá-

mításaink szerint a gömbfa köbméterre átszámított összes fafelhasználás exponenciális trendje, 2,41%-os átlagos évi növekedést mutat 1950-től kezdve, ezen belül az iparifa felhasználása 3,98%-os növekedést, míg — ugyanezen időszak alatt a tűzifa felhasználás átlagosan évi 0,18%-kal csökkent.

Az erdőgazdálkodás feltételeiben a felszabadulást követően tapasztalt gyökeres javulás eredményeképpen a hazai fakitermelés gyors ütemben nőtt (összességében átlagosan évi 3,01%-kal), jelentősen bővítettük elsődleges faiparunkat és új iparágakat hoztunk létre, a hazai termelés mégis csak egy hányadát fedezhette a felhasználásnak.

Az arányok némileg javulhattak, az összes fafelhasználás hazai aránya 51%-ról 59%-ra, ugyanez iparifában 32%-ról 46%-ra növekedett.

Az abszolút számok bizonyossága szerint importunk egyre nőtt: csak így vált lehetővé — egyre nagyobb devizaterhek vállalásával — a fát és faterméket felhasználó iparágak kielégítő, de sohasem bőséges ellátása. (Zárójelben jegyzem meg, mert ezen az ankéton sem lehet közömbös, hogy tűzifaimportunk gyakorlatilag megszűnt, ugyanakkor az sem lehet közömbös, hogy a hazai jelenlegi tűzifamennyiségből — megfelelő körültekintés után — mennyit tudunk átvinni aglomerált lapok készítésére, tehát ipari célokra.)

Az erdészet és az elsődleges faipar termelésének vannak olyan meghatározó tényezői, amelyek kihatnak a továbbfeldolgozó faiparra, legyen szó akár bútorigarról, építőiparról, vagy épületasztalosiparról.

A nálunk jelenleg kereken 50 évre tehető erdőgazdálkodási újratermelési periódus nem ad módot sem abszolút, sem viszonylagos értelemben gyors váltásokra, esetlegesen jelentkező olyan igények kielégítésére, amelyek új fafajt, stb.-t jelentenének. Nyilvánvaló azonban, hogy ebben is kellőképpen differenciálnunk kell: az említett 50 éves átlagon belül más a helyzet a 25—35 év alatt megtermelhető nyárral és akáccal, és ismét más a helyzet a 100—120 év természetesi időt igénylő tölgyvel és bükkal. E két utóbbi — s ezt ebben a körben mindenképpen felesleges hangsúlyozni — az ipar legkedveltebb, s egyben leginkább igényelt fafaja.

Mindezek mellett azonban az is természetes, hogy mind az erdőgazdálkodásnak, mind az elsődleges faiparnak meg kell tennie azokat az intézkedéseket, elő kell állítania azokat a termékeket, amelyek megtételére, ill. előállítására módja van azokon a határokon belül, amelyek mozgásának terjedelmét megszabják. Úgy ítélem, hogy ezekben az intézkedésekben, fejlesztésekben alapvető elmarasztalás nem érhet bennünket: erdeinkben növeltük a gyorsan növő fafajok és a fenyők arányát, elsődleges faiparunk pedig a felszabadulás után új iparágakat hozott létre, hogy ezek közül csak a farostlemezgyártást és a forgácslapgyártást említssem.

A legutóbbi 10 évben a fenyőfűrészáru felhasználásának átlagos növekedési üteme némi-

leg haladta meg a fa- és fatermékfelhasználás növekedési ütemét, viszont ehhez képest két és félszer gyorsabb ütemben növekedett a lemez- és a lapféleségek felhasználása: ez megközelítette az évi átlagos 11%-ot.

Célszerűnek tartom, hogy szót ejtsek röviden az *elsődleges* faipar kapcsolatáról a legfontosabb felhasználási területekkel.

Az építőipar a fatermékek legfontosabb felhasználója. A felszabadulást követően a fatakarékossági elvek érvényesítésében, megvalósításában itt születtek a legnagyobb eredmények. Ez a folyamat a hatvanas éveknek közel a végéig tartott.

Ezt követően azonban olyan szemléletváltozás következett be, amelynek következményeként az importált fenyőt olyan helyeken és célokra is felhasználják, ahol ez túlzásnak — erősebb szó használatával: luxusnak, pazarlásnak — minősül.

Ismeretes, hogy különböző okok miatt — ezek egy része a termelőkre is visszavezethető — a padlóburkolóanyagok felhasználásában előirányzott szerkezetváltozás nem következett be.

Említésre érdemes azonban az is, hogy a fenyőfelhasználás erőteljes növekedése mellett a lombos fafajok és a lemezipari termékek felhasználása alig növekedett.

A *bútoripar* a nagyobbrészt hazai termelésből származó lombos fatermékek és a lemezipari termékek legjelentősebb felhasználója. Kezdetről fogva valóban tudatosan és következetesen törekedett arra, hogy a hazai faanyagbázisnak megfelelő és emellett takarékos felhasználási szerkezetet alakítson ki.

Ugyanakkor kedvezőtlen — s ezt hangsúlyoznunk kell, hogy nyilván a nem eléggé szoros kapcsolatok következményeként is — az elsődleges faipar fejlesztésében — amit Szvetkó Nándor is említett bevezetőjében — elmaradtunk a IV. ötéves tervidőszakban rekonstruált bútorigar mögött. Így ellentmondás alakult ki a fejlettebb továbbfeldolgozó faipar és a technikailag elmaradott elsődleges faipar között, s ez — elsősorban a minőségi ellátásban — feszültségekre vezetett. Amint az is ismeretes, a folyó V. ötéves terv időszakában oldjuk meg a fűrészipar rekonstrukcióját, s ebben erősen figyelemmel vagyunk, illetve akarunk lenni a felhasználó területek igényeinek megfelelő minőségi igényeire.

Nem térek ki a papírfafelhasználásra, viszont el kell mondanom, hogy a *csomagolás* a fa- és a fatermékek egyetlen olyan felhasználási területe, ahol a szervezett és a nemzetközi irányzatoknak is megfelelő szerkezetváltozás szinte teljesen megvalósult: jelentősen csökkent a faládák, s egyidejűleg erősen nőtt a karton részaránya.

Igaz azonban az az észrevétel is — dr. Szabó Károly is megemlítette —, hogy egyes esetekben túlméretezett faládákat, tehát több faanyagot használunk fel erre a célra.

A *fafelhasználás várható alakulását* jelző számok, amelyek dr. Szabó Károly előadásában

hangzottak el, alapvetően heytállók, azokat az V. ötéves terv tartalmazza, ill. előirányozza. Amit azonban ehhez hozzá kell fűzni, az elsősorban az, hogy a magasértékű iparifatermékek iránti igény nagyarányú növekedése szükségessé teszi, hogy a fafeldolgozási és fafelhasználási politikánkban egyaránt céltudatosabb, racionálisabb elveket alakítsunk ki és ezekhez tartsuk magunkat.

Igy pl. — a fenyőfélék esetében az átmeneti — mintegy 10 éven át tartó — pazarlást fel kell számolnunk, a takarékoságot akár termékforgalmazási megkötésekkel is elő kell segíteni, s — ahol arra mód van, mint pld. a zsaluzásnál — növelni kell a felhasználási fordulók számát.

Szervezetesebbé és a jelenleginél jóval szélesebb körűvé kell tennünk a faanyagvédelmet, továbbá — s itt vissza kell utalnom a tűzifáról mondottakra — a fát egyre inkább elsősorban ipari nyersanyagként kell számításba venni és kezelni. Céltudatosan törekedni kell arra — kivételes esetek azonban nyilvánvalóan adódnak ezután is —, hogy a fának energiahordozóként való felhasználását csökkentsük.

Fával való gazdálkodásunkat több tekintetben is a hiánygazdálkodás ismérvei jellemzik. Szót ejtettünk arról, hogy a fában és a fatermékekben jelentkező igényeknek csak egy része elégíthető ki hazai kitermelésű és feldolgozású alapanyagból.

Ennek óhatatlanul az a következménye, hogy jelentős importunkat, sőt hovatovább számottevő fa- és fatermékexportunkat is annak megfelelően kell irányítanunk, hogy a fa hasznosulása ill. felhasználása népgazdaságilag a legkedvezőbb, a legnagyobb hatásfokú legyen. Két témát kell megemlítenünk: a fát feldolgozó iparágakat, vállalatokat közelebb kell hoznunk egymáshoz: ne adjunk alkalmat arra, hogy valamely vállalat, vagy szövetkezet pld. olyan bűrtort kössön le exportra, vagy akarjon termelni hazai célra, amelynek sem a hazai termelésben, sem az importban nincs alapanyag háttére. Cél-szerű lenne természetesen az is, hogy a fát érintő beruházások előtt az alapanyagok készülségi fokát és azok árát is tisztázzák.

A másik: egyes alapanyagainknak és az ezekből készülő késztermékeknek az ára, alapvetően fogyasztói ára nincs összhangban. A mi véleményünk az, hogy — ha adható és indokolt — a késztermék kapjon támogatást, ne pedig már az alapanyagok. Ez azért is célszerű, mert különben az egyes termékek önköltségének realitása lenne állandóan vitatható, míg a javasolt esetben ez félreérthetetlenül számítható.

Félreértés ne essék, tudom, hogy ez vitatéma, mégpedig nem is kismértékű.

Teljességre korántsem törekedve — ezt a rendelkezésre álló idő korlátozott volta sem engedte volna meg — az erdőgazdálkodás, még inkább azonban az elsődleges faiparnak a fagazdálkodási kapcsolatairól ezeket mondhattam el. Tudom, hogy ezek a kapcsolatok ma nem eléggé szorosak és éppen ezért nem is kielégítők. En-

nek következménye az, hogy termelő tevékenységünk bővítése, termékeink minőségének a javítása mellett ilyen jellegű feladataink is vannak.

Szeretném azonban arról biztosítani a tisztelt ankét valamennyi résztvevőjét, hogy mind a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium illetékeseiben, mind a felügyelete alá tartozó termelő szervezetek vezetőiben, dolgozóiban meg van a készség s — remélhetőleg — a képesség is a rájuk háruló egyre nagyobb feladatok ellátásához.

BOTKA ZOLTÁN

a KIM Bútor- és Vegyipari Főosztályának vezetője

A bútóripár a faipar szerves része, így a rokon területek egymásra utaltsága és a jó együttműködés kialakítása létfontosságú kérdés. Közös dolgainkat csak együttesen tudjuk megoldani.

Az együttműködés elmélyítését és bővítését különösen fontosá teszi az a tény, hogy különböző gazdaságkutató intézetek által elvégzett számítások azt mutatják, hogy a bútóripári termékek exportja mind a szocialista, mind a nem szocialista relációban a könnyűipari ranglista élén állnak, s ezért a legközelebbi években olyan gazdaságpolitikai döntések várhatóak, amelyek szerint a bútóripárnak nagyobb exporthordozó szerepet kell vállalnia.

A belföldi szükségletek kielégítése mellett a szocialista és a nem szocialista export többszörözése dinamikus fejlesztést von maga után. E program végrehajtásánál döntő kérdés a nyersanyag háttér biztonságos megteremtése. Ebben a vonatkozásban sajnos több olyan negatív tényezőt észleltünk, amelyek arra utalnak, hogy a magyar favagyont nem a legcélszerűbben használjuk fel.

Igy olyan ellentmondások következnek, hogy fűrészrönkből gyártunk furnért, ahelyett, hogy a furnért importálnánk és a fűrészrönkökből fűrészárut gyártanánk a bútóripár számára.

A szocialista és a tőkés piacokon érthető módon növekednek a minőségi igények. Ennek egyik alapvető tényezője a felhasznált anyagok minősége. Nem volt örvendetes számunkra a bevezető előadásban azt hallani, hogy a 3 szalagparketta gyár, amelyet Magyarországon az utóbbi években felépítettünk, 1978-ban már 18 ezer m³ elsőosztályú tölgy, kőris, és bükk fűrészárut von el a magyar bútóipartól.

Keresni kellene a megoldást NSZK-val, Ausztriával, vagy Jugoszláviával kialakítható bér munka konstrukcióra, hogy ezek a kapacitások megfelelő színvonalon legyenek kihasználva és ne szűkítsék a bútóripár hazai nyersanyagforrásait.

A vitaindító előadásban szerepelt a fűrészüzemi rekonstrukció 3. ütemének kérdése. Különösen a Lenti üzemmel kapcsolatban. Az eddigi egyeztetések során az tűnt ki, hogy az elsődleges faipari üzemek egy része drágábban kívánja a megmunkált alkatrészt szállítani, mint amennyibe az a bútógyáraknak kerül.

Az árkülönbségek mellett azonban más oldalról is kérdőjeleznünk kell egy jelentősebb investíció szükségességét, akár Lentiben, akár más fűrészüzemeknél. Közben ugyanis a bútorgyárak jelentős értékű tőkés exportot vállaltak a svéd piac felé, ahol a termékek minőségét alapvetően a masszív fából készült alkatrészek méretpontossága, illesztése és felületi kidolgozása határozza meg.

Nyilvánvaló, hogy a magyar bútoripar nem vállalhatja azt a kockázatot, hogy a bútorgyártásban kellő gyakorlattal nem bíró munkaerővel rendelkező fűrészüzemek — minden jószándékuk és törekvésük mellett is — kétségessé tegyék nemzetközi hírnevünket és megbízhatóságunkat.

Ezért azt gondoljuk, hogy a méretre megmunkált kész alkatrészek szállítása csak egy távolabbi jövőben realizálható, mégpedig olyan módon, hogy közben meg kell találnunk a közös anyagi érdekelttség alapjait is.

Végül még egy gondolat, amelyet nyersanyagellátásunk javítása érdekében fel kell vetni.

Erdőgazdasági üzeinkben tett látogatásaink alkalmával gyakran tapasztaljuk, hogy a kitermelt rönkök hosztolásánál olyan kivágásokat hasítanak szét papírfának, amelyből tőkés piacok felé export székeket tudnánk gyártani.

Úgy véljük, hogy az ipargazdasági bizottság feladata lenne megvizsgálni, hogy mi az előnyösebb országunk számára, papírfát, vagy pedig magaskészültségi fokú és jó minőségű székeket eladnunk a világpiacon?

KETTLER PÁL

az Épületasztalosipari és Faipari Vállalat vezérigazgatója

Örülök az időszerű találkozóknak és meggyőződésem, hogy *azonos célok mozgósítanak bennünket.*

Ma az a szándékunk, hogy feltárjuk azokat az akadályokat, amelyek a faipar harmonikus fejlődését az V. ötéves tervben fékezik.

Dr. Szabó Károlyban — akitől megszoktuk az elemző véleményeket — olyan társat leltünk, aki felelősséggel veti fel a problémákat és próbálja megosztani a gondokat.

Kiindulása helyes, mert *nem lehet más fix pontunk, mint fejlett szocialista társadalom alapjainak lerakása és erősítése, hazai nyersanyagforrásaink ésszerű kihasználása.*

Úgy vélem, akkor segítjük elő legjobban e kitűzött cél végrehajtását, *ha teljes őszinteséggel, a mai tények értékelésével* beszélünk gondjainkról, problémáinkról. Ha ezen a szemüvegen keresztül nézzük az elhangzottakat, akkor nem lehetnek elégedettek. Véleményem szerint kerülgünk a problémákat, amelyek sokkal súlyosabbak, mint ahogy azokról szó esik, túlságosan a „praktikus” gondokat mutatjuk be ahelyett, hogy az összefüggéseket mélyebben elemeznénk. Én ezekből csupán néhányat emelnék ki.

Lehet, hogy fonákul hangzik, de véleményem szerint a hibás nézetek gyökere a fa helytelen megítélésében van. *A fa természeti kincs, gazdasági eszköz a nemzeti jólét emeléséhez,* ezért a legszélesebb körben kellene hozzáférhetővé tenni, és mindenütt alkalmazni, ahol az embert szolgálhatja.

Mivel a saját gondjaink eltorzult szemüvegén keresztül látjuk, szaporodnak a tilalomfák, és a fa indokolatlanul tabuvá vált.

Őszintébben kellene beszélni az alkatrészyártó koncepcióról is. Miről is van szó?

A faipar felső vezetése a IV. ötéves terv elején erőteljes kampányba kezdett, hogy az asztalos iparokat fűrészáru helyett alkatrészekkel lássa el és a fűrészüzemek *az állam javára és a saját boldogulásukra* manipuláljanak a fával.

A FATE keretei között 1973. február 26-án a MÉMOSZ-ban e program sikeres beindítását hirdette meg dr. Madas András. Úgy vélem ennyi év után kellene arról is beszélni, hogy milyen keveset jutottunk előbbre e cél végrehajtásában.

Nem hallgathatunk arról sem, hogy e nagy horderejű program nem azért nem valósult meg, mert különböző vezetők ezt nem akarták, hanem azért, mert a *hazai termelőerők fejletlen színvonala ezt nem tette lehetővé.*

Jelentősen nyílt az olló — azaz az elmaradottság — a fűrészüzemek és a feldolgozó üzemek technikai fejlődése között, pedig mindannyian tudjuk, hogy az elsődleges faipart nehéziparnak is tekinthetjük, ezért fejlesztésének elsődlegessége is *szükségszerű.* Ez a „kérdések kérdése”.

Véleményem szerint nem szerencsés az értékelés a piac oldaláról. Az embernek az az érzése, amikor a fejlesztési kérdésekről hall, vagy olvas, hogy *álomvilágban* jár. Rózsaszínű az álom és éltet bennünket — amikor a fejlesztés műszaki céljai kerülnek bemutatásra és más, akkor, amikor a megvalósítás gondjaival kerülünk szembe. A legtipikusabb hiba, ami az álmodozás területére sodor bennünket, hogy úgy tekintjük a helyzetünket, *mintha az értéktörvény nálunk igazán érvényesülne, mintha a fejlődés a gazdasági törvények kényszerhatására valósulna meg.* Ebből ered azután, hogy a *piac megítélése* torz, a társadalmi szükségszerűségek és igazi igények homályban maradnak. Az élet az épületasztalosipar felé — ugyanúgy, mint a többi iparág felé — ellentmondásokkal teli, erőfeszítést igénylő módon teszi fel a kérdést.

Egyre rosszabb anyagokból, de az épületasztalosipari termékek iránt rohamosan növekvő minőségi követelmények között kell dolgozni. A feladat a társadalmi összefogás erősítését igényelné, *de ehelyett inkább az elszigeteltség, magunkra maradás* lesz a jellemző.

Hogyan látjuk mi a faipar kapcsolatainak erősítését és jövőbeli kooperációját?

Céljainkat, magatartásunkat eldönti az a körülmény, hogy a lakásépítés egyre inkább politikai kérdéssé válik. E politikai kérdést úgy is

meg lehet fogalmazni, *hogy több, sokkal jobb, nem drágább lakásokat kell gyorsabban építeni.*

Nyilvánvaló, hogy e célokat az épületasztalosipar önmaga nem tudja elérni. A vegrehajtásban azonban e feladat nem egyformán gondja a különböző vállalatoknak, mintha nem egyforma jogú és kötelességű állampolgárok lennének.

Az elmúlt évtizedeken keresztül kiloptuk termékeinkből a fölösleges fát, hogy a költségeket csökkentjük. Ha jó anyagot kapnánk, akkor ez nem is lenne baj. Az anyag azonban rendkívüli módon *romlik, ráadásul kevés is*, közben a termékek iránti minőségi követelmények lényegesen növekednek. E feszültség feloldásának nem lehet más módja, mint az, hogy a szükséges anyagokhoz hozzájussunk. Szükségeitünket jobban lehetne kielégíteni alkatrészekkel, mint fűrészáruval, *ezért készek vagyunk bármilyen alkatrészt átvenni.* Ezt a készségünket a Lenti fűrészüzem és a mi gyárunk között már 1973 februárjában kifejeztük, de valóra váltani nem tudtuk, bár személy szerint dr. Madas András is támogatott bennünket, hogy valami történjék is.

Igazságtalanul és alaptalanul értékelik a kapcsolatainkat a fűrészüzemekkel, amikor azt állítják, hogy teljesíthetetlen igényeket támasztunk az alkatrészek iránt és nem fizetjük meg. Nem lehet alapvető dolgokat figyelmen kívül hagyni. Ilyen például az, hogy egy alkatrész csak arra alkalmas, amire készítették. *Ha rossz, akkor el kell dobní.* A másik pedig az, hogy *csak a munkának lehet ára.* A soproni ablakgyárunkban 1976-ban 1 m³ fenyőfát 62 forintért szarítottunk (pedig a nedvességtartalom növekedett) 1 m³ alkatrész szabása pedig 620.— Ft-ba került.

A fűrészüzemek nagy lehetősége a fűrészáru szélességi és hosszúsági manipulációja. *Ez nemcsak előny, hanem többletmunkát és felelősséget is jelent.* A feladat megoldása *csak innen közelíthető.*

A nagy fogadkozás ellenére a fenyőalkatrészek mennyisége inkább csökkent, mint stagnált az elmúlt évek alatt és a vásárolt fenyőfának csupán 70%-át teszi ki az alkatrész, pedig a vékonyodó rönkökből a kívánságainknak megfelelő alkatrészeket nagyon jó kihozattal lehetne előállítani.

Elég gyakran a végtetekig dramatizált módon vetik fel a szalagparketta frizellátását és eltekintenek a valóságos helyzettől. A három szalagparketta-gyár az idén legfeljebb 4000 m³ tölgyfa frizt igényel és ha teljes kapacitással dolgoznak, akkor sem emelkedik ez a mennyiség 11—12 000 m³ fölé, mert bükk, kőris és akác is kerül felhasználásra.

Ha a 150—200 ezer m³ éves tölgyfa fűrészáruhoz viszonyítunk, akkor kedvezőtlen körülmények között sem teszi ki a parketta gyárak szükséglete a tölgyfadeszák 17—180%-át sem.

Nem igaz tehát az, hogy kiuzsoráznánk készleteinket ezeknek az alkatrészeknek a termelésével.

Az sem igaz, hogy a szalagparketta friz különleges alkatrész. Ha különleges, akkor éppen

ellenkező előjellel igaz, mert amíg minden más alkatrésznek három dimenziója van, itt csak kettő: a vastagság és a szélesség, a hossz méret szabad, 20 cm-től felfelé bármilyen lehet. Tehát nagyon jól, *ideálisan férhet meg a fűrészüzemek ipari tevékenységében ez a termék.* Ezért támogatta e gyárak létesítését a MÉM, az ÉVM, az OT, a PM, a KIM, a KKM és a Bankok.

Akkor az egység a szalagparketta mellett meg volt. Ezt bizonyítja az is, hogy a 147 milliós beruházáshoz mi indulásként 6 millió forinttal járultunk hozzá.

Ma a szalagparketta jelentős részben tőkés exportra kerül. Nagy export alakulhat ki a szocialista országok felé, ha nem dollárért, hanem a szocialista kereskedelem alapelveinek megfelelően rubelért akarjuk azt értékesíteni. 1973. októberében a KGST Faipari Munkabizottságától, név szerint Botka Zoltán elvtárs aláírásával jegyzőkönyvben rögzítették, hogy a csehszlovákok vevők 200 ezer m² szalagparkettára. Ezt kell érvényesíteni.

A népgazdaságnak *legelőnyösebb* az lenne, ha az eredeti koncepciónak megfelelően a félmillió forintos lakásokba a kétes értékű szőnyegpadló helyett — ugyanúgy, mint az iparilag fejlett országokban — egyre inkább parketta kerüljön. A szalagparketta hazai elterjesztésének igazi fékezője az építőipar magatartása. A szőnyegpadlón nagy jövedelem van, és nem kell garanciát vállalni rá.

A fát nem akkor tékozzoljuk, amikor szalagparkettát akarunk belőle csinálni, hanem akkor, amikor rablógazdálkodást folytatunk.

Fagazdálkodásunkban durva hibákat vétünk. Rendkívüli károkat okoz a népgazdaságnak az évi 80 ezer m³ szovjet fenyő nagyon rossz áron történő exportálása nyugatra, mert az itthon maradó rossz anyagokból évente mintegy 120 ezer lakáshoz rossz ablak készül. Ez sokkal nagyobb kár, mint az a bevétel, amiből legfeljebb 100—150 lakást építhetünk. A magyar üvegyipar hőszigetelő üveget exportál elég kedvezőtlen áron nyugatra. Ha ez az üveg jó fából készített ablakokba kerülhetne, jóval többet kapnánk érte, mint a fenyőfáért és az üvegért együttvéve.

A gyarmatosításból felszabadult afrikai, ázsiai, délamerikai országok már eljutottak addig, hogy nem hagyják magukat kirabolni.

Minden nemzet készterméket, azaz minél több *munkát akar exportálni.* Mi pedig elkótyavetyéljük értékeinket. A szalagparkettát is az export csökkenésétől féltik. Lignimpextől kapott értesülés szerint 1 m³ bútortóléért jelenleg 920—940 nyugatnémet márkát kapunk. Ha ugyanezt az anyagot felragasztjuk szalagparkettának, akkor 1700—1800 márkát kaphatunk (1977. évi tényt számok). Célszerűnek látszik tehát az, hogy *nem egymás ellen, hanem egymás mellett gyártsuk ezeket a termékeket.*

A javaslatokkal egyetértek, de sokkal erőteljesebb kiállítás szükséges.

Nekem az a véleményem, hogy az állami vezetést a FATE arrá figyelmeztesse, hogy a népgazdaság érdekeinek elsődlegességével gyorsan

teremtse rendet, mert nagyon rosszul áll a szénánk.

A fa reneszánszát éli az egész világon, a nyugati országokat mi is ehhez segítjük hozzá. Ideje lenne itthon is tisztázni, hogy mit akarunk. A fejlődés ma Magyarországon a tudományos munka és a társadalmi jelleg erősítését kívánja meg a termelő munkában. A tudományos jelleg a fa homogenitásának javításában, a természeti tulajdonságok jobb kihasználásában kell, hogy jelentkezzen, a társadalmi jelleg pedig a tervszerűség, a szervezethez gyorsaságában és alaposságában.

Mindkét törvényszerű igény teljesítésében nagyon elmaradtunk. Ezt az elmaradást kell érzékelteni, *rádöbenteni* mindenkit, hogy *nem élünk azokkal a lehetőségekkel*, amelyek a nemzeti jólét emeléséhez, a faipari üzemek harmonikus fejlesztései útján segíthetnek bennünket.

DR. SPEER NORBERT

az ERDÉRT Vállalat vezérigazgatója

Azt hiszem, hogy a jelenlegi ankét igen aktuális kérdéseket vet föl, amelyek igen szoros összefüggésben vannak a mi ágazatunkkal és a másodlagos feldolgozó faipart érintő problémákkal.

Az itt felvetődött kérdések tárgyalása annál is inkább aktuális, mert olyan témákról van szó, amely mindkét ágazat esetében az V. ötéves terv teljesítése érdekében a szoros együttműködést kívánják.

Az alapanyag-ellátásnak mind az elsődleges, mind a másodlagos faiparban meghatározó szerepe van. Úgy vélem, hogy a végtermék kibocsátása szempontjából alapvetően fontos, hogy tisztában legyünk az alapanyag forrással, azzal, hogy milyen készütségi fokú termékkel kell bekapcsolódnunk a termelési láncba annak érdekében, hogy mindkét fél részére gyümölcsöző és eredményes együttműködés alakuljon ki.

Alapanyag-ellátás vonatkozásában feltétlenül figyelembe veendő adottságaink vannak, ezek pedig a rendelkezésre álló hazai erők állapota, az abból kitermelhető faanyagok, fafaj szerinti, méreti választéki összetétele. Az is döntő jelentőségű, hogy nem minden esetben konvertálható termékekről van szó.

Nagyon rosszul orientál az a felfogás, hogyha általánosságban beszélünk fafajokról, választékokról, helyettesíthetőségekről, mert mind ezeknek konkrét műszaki feltétele van.

Például nem elegendő bükk fafajról beszélni, hanem konkrétan a hazai erdőkből kitermelhető, meghatározott mennyiségekről — amelyek a rablógazdálkodás veszélye nélkül nem növelhetők — termőhelyi adottságokból eredő minőségi problémákról, a fa méreti összetételéről stb. Ez a helyzet áll fenn a tölgy fafajra vonatkozóan is.

Bizonyára fel fog merülni annak a szükségesége is, hogy a két kiemelt fafajjal az eddiginél sokkal szigorúbb gazdálkodást folytassunk, hogy milyen módon azt itt nem kívánom taglalni, eb-

ben az illetékesek megtalálják a megfelelő megoldást.

Fel kell azonban hívnom a figyelmet arra, hogy a szocialista relációjú importnak is megvannak a mennyiségi és időbeni korlátai.

Nevezetesen ebben az évben már csehszlovák relációban nem kapunk számításba vehető lombos fűrészárut és Romániából is csak igen korlátozott mértékben, azaz 10 000 m³-t.

Az ötéves terv többi évére azonban már nincs kilátásunk román bükk fűrészáru importra. Marad a tőkés relációjú beszerzési forrás, nevezetesen Jugoszlávia, ahol közismerten igen magasak a beszerzési árak.

Tájékoztatásul megemlítem, hogy a jugoszláv gőzölt bükk fűrészáru ára m³-ként 200 dollár körül van, a fuvar és egyéb beszerzési költség még növeli a bekerülési árat. Ez forintban kifejezve m³-ként kb. 9000 forintos bekerülési árat jelent.

Közismert, hogy nemcsak Magyarország, hanem egész Európa az állandóan növekvő igények miatt fokozódó mennyiségű faanyag importra szorul más kontinensekről. Ez nyilvánvaló egy újabb ártényezőt is jelent.

Megemlítem itt azt, hogy hasonlóan más európai országokhoz nekünk is gondolkodni kellene azon, hogy más kontinensről kell importálnunk bizonyos egzóta rönkféleségeket, választékolatlan tételekben és úgy, mint ahogy ez a fenyő gömbfával történik. Megfelelő manipulációs tevékenységgel biztosítani kell a hazai másodlagos faipar ellátását és a megmaradó faanyagot feldolgozás után exportálni kell a szomszédos országokba. Ezzel is mentesítve a tőkés deviza mérleget. Ez a kérdés azonban még komolyabb vizsgálatot igényel, részben fafaj oldalról, részben a beszerezhetőség miatt és nem utolsósorban a bekerülési ár alapján elkészített gazdaságossági számítás oldaláról.

A másik alapvető kérdés, hogy a bútoriparnak, illetőleg másodlagos feldolgozó iparnak a fejlesztését csak reális anyagbázisra lehet tervezni.

A mai feszes gazdasági helyzetben semmiképpen nem lehet arra számítani, hogy az egyik ágazat valamilyen módon megtámogassa a másik ágazat tevékenységét. Tehát például arra, hogy hazai árbázison legyen figyelembe véve az olyan faanyag, amely hazai választékokból nem biztosítható és amelynek beszerzése súlyos deviza terhet jelent a népgazdaságnak.

Például az előbb említett 200 dollár körüli bükk fűrészáru, amelyet semmiképpen nem lehet a kalkulációban 4000 Ft körüli beszerzési árral számításba venni. Már más alkalommal is felhívtam a figyelmet arra, hogy mielőtt a másodlagos faipar valamilyen döntő fontosságú export termelésben elhatározásra jut, vagy a belső fogyasztói igények kialakítása szempontjából műszaki változásokat tervez, ezt feltétlenül szükséges egyeztetni a faanyag beszerzési lehetőségekkel.

Mindenképpen figyelembe veendő, hogy ma már mind kevesebb alapanyagot, félkész termé-

ket exportálnak és minden ország arra törekszik, hogy magas készütségű fokú terméket állítson elő, illetőleg értékesítsen, akár hazai, akár export piacon, természetesen elsősorban saját alapanyagból.

Az előadó elvtárs megemlékezett előadásában a talpfa kérdésről. Azt hiszem ez a felvetés kis-sé egyoldalú, mert aki a gyakorlati életben foglalkozott választékolással, illetőleg fa-használati tevékenységet irányított, az tudja, nagyon jól, hogy a talpfa rönk nem furnér rönk, sem bükk, sem tölgy vonatkozásában.

Az lehet, hogy a választékolásnál helyenként követnek el hibát, azonban az nem általánosítható.

Az elsődleges termelésnek alapvető szempontja, hogy a szükségleteket kielégítse, de nem minden áron, mert a hosszú évtizedeken keresztül megtermesztett faanyagot csak úgy szabad kitermelni, hogy az egyúttal a legoptimálisabb gazdaságossági célokat is kielégítse. Tehát a másodlagos faiparnak is figyelembe kell vennie ezeket a szempontokat.

Ezek az elvi kérdések, amelyekről előzőekben szoltam elsősorban a lombos fafajokat érintik, de sok minden vonatkozásban ugyanez áll a fenyő anyagokra is.

Mindnyájunk előtt ismert, hogy Magyarországon kitermelésre kerülő fenyő anyag a szükségletnek mintegy 40%-át elégíti ki, 96%-át importálnunk kell, azon belül is közel 94%-át a Szovjetunióból. A beérkező fenyőfűrészáru és fenyő gömbfa nem a hazai piaci igényeknek megfelelő választékolással érkezik, a beérkező faanyagoknak különböző áruátalakítási tevékenységen kell keresztül mennie.

Például a fűrészárut osztályozni, méretezni, méretre szabni, stb. kell, a fenyő gömbfaféleséget pedig köznyelven szólva manipulációs eljárásan keresztül kell vezetni és szorosan a kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódóan olyan ipari feldolgozást is kell biztosítani, amely nagyrészt a hazai igények kielégítését szolgálja a másodlagos feldolgozó faipar műszaki felkészültségének megfelelő választékokban és a többi exportálni kell.

Jelenleg az export egy olyan szükségszerűség, amellyel számolni kell, hiszen sem a keskeny árunak, sem a rövid árunak, nincsenek meg a felvevői, amely az import útján a választékolás után visszamarad.

Igen sok alkalommal elhangzott már különböző fórumokon, hogy az import kb. 3 millió m³, amely az országba érkezik. A Szovjetunió különböző területei: északi terület, Ural vidék, Szibéria csak olyan fát képesek szolgáltatni, amelyet beszerzünk. Ezzel a ténnyel tehát számolni kell és ilyen irányban kell a műszaki fejlesztést is folytatni. Tehát a hosszitoldást, szélességi toldást, ragasztást általánosan be kell vezetni, azaz tömbösíteni kell a faanyagot és azt újra szabni. Ez bizonyosan drágítaná a munkát, azonban az egyetlen mód arra, hogy a szükségletek kielégíthetők legyenek.

A rubel elszámolású import sem fenyőfűrész-

áruból, sem fenyő gömbfából nem csökken, hanem állandó szinten van. Viszont az úgynevezett gabona konstrukcióban a szovjet relációból beszerzésre kerülő faanyag növekszik, a fenyőfűrészáru 200 ezer m³-rel, a fenyő gömbfa pedig 100 ezer m³-rel és ez a két mennyiség választékában kb. ugyanolyan mint a rubel elszámolású, csak az elszámolás módja más.

Szó esett itt a göngyöleghez felhasznált fenyőféleségekről is. Erre röviden kitérve csak annyit szeretnék megjegyezni, hogy a göngyöleghez felhasznált faanyag volumene és beszerzési lehetősége is korlátozott, tehát ezen a területen is keresni kell a műanyaggal, vagy pedig a kartonnal való helyettesítés további lehetőségét.

Még külön szeretném felhívni arra a figyelmet, hogy nálunk a fajlagos anyagfelhasználás általában túl magas. Erre vonatkozóan már igen értékes felvilágosításokat adtak az értékelemzési eljárások, amelyek bevezetése révén a fajlagos anyagfelhasználás erősen csökkenthető lenne.

Ehhez azonban szükséges, hogy valamely szerv e mozgalom élére álljon.

Igen sok kérdést fel lehetne még itt vetni. Azonban az idő korlátozottsága miatt erre mód és lehetőség nincs. Egy azonban bizonyos, hogy sokkal nagyobb és szorosabb együttműködésre van szükség ahhoz, hogy a vállalati és népgazdasági célkitűzéseket is meg tudják valósítani. Pld. helyes lenne a fejlesztéseket együttesen átgondolni.

Úgy gondolom, hogy ez a téma, amely itt megvitatásra került megéri, hogy ezután az ankét után a felvetett kérdések komolyabb megvizsgálásra kerüljenek, valamint olyan intézkedések is történjenek, amelyek elősegítik a problémák megoldását.

NASCH MIKLÓS

*a Lignimpex Külkereskedelmi Vállalat
közgazdasági igazgatója*

Dr. Szabó Károly, a Faipari Kutató Intézet tudományos főosztályvezetője által megtartott előadással nagyjában-egészében egyetértek, azt nem vitatni, inkább alátámasztani kívánom.

Az elhangzott előadáshoz, elsősorban külkereskedelmi vonatkozásban kívánok a következő témacsoportok szerint hozzászólni:

1. fenyő-helyettesítés,
2. lombos fagazdálkodás kérdései,
3. furnér- laplemezipar külkereskedelem összefüggései,
4. parkettával kapcsolatos kérdések.

Fenyőhelyettesítés — fenyőtakarékosság — fenyőgazdálkodással kapcsolatosan örömmel hallottam az előadás során, hogy 1975-höz képest a bútóripar 88%-os fenyőfűrészáru felhasználást tervez az V. ötéves terv során.

Mindenki előtt világos, hogy az ipari fafelhasználásnak legjelentősebb tétele — több mint a fele — a csaknem kizárólag import eredetű fe-

nyőfeleség, elsősorban fenyőfűrészáru felhasználás.

A korábbi évek viszonylag olcsó és bőséges ellátásával szemben már az V. ötéves tervidőszak során is fokozódó beszerzési problémával és emelkedő árakkal kell számolnunk, a későbbi terv-periódusokban még várhatóan fokozódni fog. Különösen érvényes ez a megállapítás a jó minőségű, főleg asztalosipari célokat szolgáló szelészárura. Az ismert árelv szerint a demokratikus beszerzési árak is emelkedni fognak. A specifikáció javításában, amely ma a legnagyobb problémát jelenti, jelentős eredmény elérése nem látszik valószínűnek.

A mennyiségi beszerzés 1980-ig OT szinten egyeztetett. Többlet beszerzésre nem látunk lehetőséget, miután valamennyi szocialista partnernél emelkedik a belföldi felhasználás részaránya, részben az export terhére. Ez azt jelenti, hogy mindinkább \$ viszonylatú, tehát fokozódó mennyiségű tőkés beszerzéssel kell számolnunk.

Már ez évben az ilyen irányú beszerzés — ide értve a különféle konstrukcióban beszerzett árut is — megközelíti a 200 000 m³-t. Nem kell hangsúlyoznom — hacsak 110—120 \$ átlag beszerzési árral számolunk, hogy ez milyen terhet jelent a népgazdaság számára.

A felszólalás során hallottuk, hogy a bútortermelőkapacitása tovább bővül, ezen belül az export részaránya igen jelentősen fog emelkedni 1980-ig.

A jelenlegi 30 M \$-ról, 60 M \$-ra fog feljutni, véleményem szerint megvizsgálandónak tartom, hogy a bútorexportban mindinkább jelentős helyet képviselő IKEA program keretében felhasználásra kerülő jó minőségű borovi fenyőfűrészáru hogyan és főleg milyen áron biztosítható. Az ehhez szükséges csomómentes egyenesszalú árunak igen magas ára van a tőkés piacon.

Ismeretes az a vélemény, hogy a beérkező 1 millió m³-ből ehhez a programhoz szükséges borovi mennyiség kiválogatható. Véleményem szerint ez a kérdés még sem ilyen egyszerű. A kiválogatásra ugyan az Erdért-nek kell vállalkoznia, de nem hiszem, hogy jelentős többletmunka és költség ráfordításával is az export bútorkhoz szükséges mennyiség ezen az úton megoldható lesz. Tehát az általános export kalkulációs irányelvek szerint is a kalkulációt tulajdonképpen tőkés beszerzési árakra kell felépíteni.

Dr. Szabó Károly előadása alapján a faexport lehetőségekről — ha azokat mérlegszerűen vizsgáljuk — igen negatív kép alakult ki, bár megállapította, hogy a népgazdaságnak a faexport fenntartására szüksége van.

A Lignimpex Vállalat a faexport perspektivikus jövőjére gondolva, emelkedő nagyságrendű előirányzatokkal számol, annak ellenére, hogy a belföldi ellátásban várhatóan nehézségek, feszültségek jelentkeznek. A specifikus problémák levezetése miatt azonban célszerű az export fenntartása.

A Lignimpex Vállalat 1976. évben 49 572 000 \$ forgalmat bonyolított le, amelyet 1980-ra megközelítően 90 M \$-ra irányzott elő. Biztosak vagyunk benne, hogy ennek megvalósítása igen sok munkával fog járni, de meg fogjuk oldani ezeket a feladatokat.

Kétségtelenül jelentős eredmények vannak a fenyő helyettesítésében, a beton, a fém-szerkezetek, a műanyagok és a különféle műanyagok alkalmazásával. Nem lehetünk azonban elégedettek a különféle hazai lombosfa anyagoknak a fenyő helyettesítésben eddig betöltött szerepével. Jelentősen fokozni kellene fenyő helyett a nyár fűrészáru, illetve a cser és akác anyagok felhasználását.

Szemtanúi vagyunk, hogy a belvárosi csatornaépítésnél pld. I/II. o. széles borovi pallót használnak szádpalló céljaira, ahová megítélésünk szerint fémlemez, vagy akác, nyár, esetleg cser fűrészáru is megfelelő.

Sokszor látni, építési törmelék tárolására szolgáló rekeszeket, sáncokat fenyő pallóból. Kifejezetten pazarlás a 120—150 \$-os értékű anyagnak ilyen célú felhasználása, holott az a szükséglet gyengébb minőségű olcsóbb hazai keménylombos fával is kielégíthető lenne.

Meg kellene vizsgálni, hogy az építő vállalatokat, illetve a beruházókat hogyan lehetne érdekeltté tenni a fenyő megtakarításban. Az árkülönbség úgy látszik nem ösztönzi a vállalatokat a takarékosagra, hiszen a munkák értékét Ft-ban mérik és a felhasznált értékesebb anyagot szerepeltetik a kalkulációban, sőt esetleg a magasabb anyagérték után számolhatják fel a különféle rezsi és haszonkulcsokat.

A tervező és beruházó személyes érdekeltségére kellene módot találni a bizonyítható import megtakarítás alapján!

A fenyő takarékoságot szolgálja, ha a nagyobb felhasználók és a fűrészáru termelők együttműködése alapján a gömbfa-félékből közvetlenül a felhasználási célnak megfelelő méretű árut termelnének, ami már hulladék nélkül továbbmunkálható lenne. Pld. ablak-ajtó-frizek, vagy ezek többszörös méretének előállítására.

Véleményem szerint a céltermelés részint növelné az anyagkihozatal, illetve más megfogalmazásban csökkentené az anyagszükségletet egy-egy termékre vonatkoztatva, részint a szabási veszteség elkerülése, illetve csökkenése miatti költség és munkamegtakarítás eredménye képpen.

A vastag alapanyagban megmutatkozó és várhatóan fokozódó hiány miatt előtérbe kerül a *szelenség, illetve vastagság-toldás*, az anyagkihasználás fokozása és a minőség javítása (hibás darabok, csomók kiejtése) pedig a *hosszúságtoldás* elterjedt alkalmazását teszi szükségessé.

Az import forrása behatárolt. Gömbfa félékben kisebb tételek, osztrák, csehszlovák, vagy finn viszonylatból lehetséges beszerzésen kívül Európához csak a Szovjetunió tekinthető potenciális piacnak, a kanadai áru a nagy távolság, illetve a fuvarköltségek miatt gyakorlatilag nem

jöhet számításba a hazai fenyőfa ellátás szempontjából.

A Szovjetunió európai erdőterületei túlhasználtak. A kitermelés fokozódó hányad itt ún. előhasználati faanyag, amely főleg papírfa méreteket ad. A nagytömegű fakitermelés fokozatosan a Szovjetunió szibériai területeire tevődik át, amely egyértelműen növeli a kitermelés és szállítás költségeit.

A Szovjetunió belső igényei és export kötelezettségei is folyamatosan növekednek. Mindezek alapján a hosszúlejárátú államközi kontingensben 1980-ig biztosított 140 000 m³ évi mennyiségén felül egyre nehezebben tudunk fűrészgömbfát vásárolni, még konstrukciós üzlet keretében, vagy konvertibilis fizetés ellenében sem.

Az éves 1 millió m³-es demokratikus kontingens állandó összetételű importján felül 3—500 000 m³ gömbfaféleséget vásárolunk \$ elszámolás keretében. E vásárlások keretében évek óta nehézséget jelent a fűrészrönk hiánya, illetve, hogy főleg hosztolatlan papírfa tételeket tudunk csak vásárolni, amelynek jelentős hányada méreténél fogva nem alkalmas a hagyományos fűrészipari feldolgozásra. Ezért sürgősen meg kell oldani a 16—18 cm Ø-nál vékonyabb faanyagok korszerű technológiával történő feldolgozását.

A Lignimpex és az Erdért előre haladott tárgyalásokat folytat az illetékes hatóságokkal és a bankszervekkel gépbérlet, illetve beruházási hitel keretében kérgező, faragó és sorozatvágó gépek és segédberendezések behozataláról a mielőbbi termelésbe állítás érdekében.

Az 1,3—1,5 millió m³-s gömbfaféleség importjából éves szinten több százezer m³-es nagyságrendű olyan ún. vékonygömbfa adódik, amelynek feldolgozását csak az említett beruházás megvalósítása alapján látjuk megoldhatónak. Sajnos meg kell állapítanunk, hogy egyegy nem is túlnagy összegű beruházás megvalósítása igen hosszú időt vesz igénybe.

Ehhez a komplexumhoz tartozik az évenként rendelkezésre álló fenyőfűrészrönk még nagyobb hatáskörrel történő feldolgozásának elterjesztése is. Gondolunk itt pld. az ún. élesvágási technológia alkalmazására.

A Lignimpex kezdeményezésére és költségvisselése mellett a Faipari Kutató Intézet által gesztorált próbatermelés jó eredményt hozott. Ez bizonyított, hiszen a mennyiségi kihatással 3—50%-kal emelkedik és a termelés gazdaságossága is javul. A kikerülő áruból a szélesáru mennyisége növekszik, ezáltal az árbevétel is javul. Az élesvágáshoz azonban kettős szélezők szükségesek, amelyekhez úgy gondoljuk, hogy devizahitel konstrukción keresztül segítséget tudunk nyújtani.

Ehhez a problémakörhöz tartozik a beérkező nagy mennyiségű fenyőfűrészáru korszerű rakározásának kérdése. Feltétlenül korszerűsíteni kell az import fűrészáru fogadó-telepeket.

1. Meg kell oldani a ki- és berakodás meggyorsítását.

2. A minőségvédelem szempontjából feltétlen meg kell oldani a gyors máglyázást.

Ha ezt a két kérdést megoldottuk, akkor ezzel a harmadik kérdés — a telepek átérésztő kapacitásának kérdése — is megoldódik. Tudom, hogy ez a mai szűkös beruházási keretek mellett igen nagy nehézségekbe ütközik, de számokon keresztül bizonyítható, hogy ez a beruházás viszonylag rövid idő alatt megtérülne, az ellátás javítását is eredményezné, ami szintén kalkulációs tényező.

2. *Lombosfa gazdálkodás kérdései.* E témakörben a bútortipar bükkfűrészáru igényeinek kielégítési lehetőségeit kell első helyen vizsgálnunk. Mint tudott, a román bükkfűrészáru import kontingens 1978-tól megszűnik az államközi megállapodás értelmében. Sajnos az 1977. évi 10 000 m³ kontingens mind a mai napig nincs lekötve. Az ún. csehszlovák lombosfa import és ezen belül is a bükk és tölgy gömbfa mennyiségek realizálása egyre több nehézséggel jár, ami szintén arra utal, hogy beszerzési forrásunk e relációban is bizonytalanra válik. Súlyos minőségi problémák miatt 1977. évi kontingensben levő 14 700 m³ lombos fűrészáru nincs lekötve.

A jugoszláv import, vagy a helyettesítésre figyelembe vehető exota fűrészáru, vagy gömbfa jelentős többlet devizakiadást tenne szükségessé és a magas ár a bútortipar emelkedését okozná, vagy a költségvetést terhelné.

Ezért mindent el kell követnie a hazai erdőgazdaságoknak, illetve a felfeldolgozó iparnak, hogy a lehető maximális mennyiségű bükk anyagot bocsássa a bútortipar rendelkezésére.

Itt kell megemlíteni a talpfa termelés kérdését. Megítélésünk szerint a talpfa igényt hazai forrásból csak olyan mértékig szabad kielégíteni, ami az alapanyag adottsága miatt indokolt. *Tehát talpfát termelni csak talpfa rönkből szabad és az ennél jobb minőségű gömbfát lemez, vagy fűrészáru termelésre kell fordítani.*

Sem elvárások alapján, sem a talpfa belföldi árának ösztönző hatására nem szabad megengedni jobb minőségű rönkök talpfának való feldolgozását bükk és tölgy esetében egyaránt.

Érdemes lenne megvizsgálni, hogy a viszonylag magas belföldi talpfa árak nem vonják-e el az alapanyagot a fűrészáru termeléstől a bükk és tölgy vonatkozásában — figyelembe véve a termelés költségeit és kihatással mértékét is.

A világgiazi árarányok alapján az a véleményünk, hogy az idejében feladott rendelések esetén olcsóbban lehet a talpfát beszerezni, mint a jó minőségű szelvényárut.

Talpfa	\$/m ³	\$/m ³
Bükk normál I. o.	110,—	tölgy normál I. o. 220,—
Bükk normál II. o.	95,—	tölgy normál II. o. 180,—
		tölgy váltó 250,—
		keuring váltó 264,—
		(tölgynél lényegesen tartósabb)

Fűrészáru

Jugo bükk I—II. o. 190,—	jugo tölgy I—II. o. 270,—
Jugo bükk III. o. 155,—	jugo tölgy III. o. 290,—
saját eladás I—II. o. 120,—	saját eladás I—II. o. 270,—
saját eladás III. o. 90,—	saját eladás III. o. 150,—

Feltétlenül fejleszteni szükséges a szerény beruházást igénylő gőzölő és szárító kapacitásokat is, mert ez egybeesik mind a belső — hazai — piac, mind a külső piaci igényekkel. Kijelenthetem, hogy gyenge minőségű fehér áruból igen korlátozott az eladási lehetőség.

Szólni kell a nyárfa kérdésről.

Külön kell vizsgálni a vastag alapanyag feldolgozásának, felhasználásának kérdését. Véleményem szerint a jelenlegi helyzet nem megnyugtató. Elsősorban a fenyő helyettesítésben van kiemelkedő szerepe a nyár fűrészáru fokozottabb felhasználásának. Vállalati érdekeink ellenére is külön vizsgálatra szorul a jelenlegi gyakorlat, hogy a belföldi piac érdektelensége miatt jelentős mennyiségű nyár, fűz rönköt exportálunk, holott az fenyőt helyettesíthetne a hazai ellátásban.

A nyárfa téma másik ága a vékonyabb átmérőjű anyag, amely papírfa, vagy ládaipari alapanyagként kerül felhasználásra. Az ismert jüroszláv papírfa-cellulóz kooperáció keretében a teljes beindulás után csaknem 400 000 úrm. nyár papírfa évenkénti exportját kell ütemesen, megfelelő minőségben biztosítani. Halaszthatatlanul szükséges a felfutás éveiben, tehát még a jelen tervidőszakban a megfelelő szervezet kiépítése az export áralap biztosítása, szervezési kérdések megoldása (kiegyenlítő-készletező rakodók, kéregetési kapacitás stb.) érdekében.

A nyár telepítések jelentős hányada az állami erdőgazdaságokon kívüli termelők birtokában van. Ezért a megfelelő mennyiségek hosszú lejáratú szerződéses biztosítására számos termelővel (több mint 1000) való kapcsolat tartásra központi irodát, vagy kereskedelmi részleget kellene létrehozni a FAGOK irányításával, esetleg a TOT közreműködésével. Fontos, hogy a nagymérvű állami támogatással telepített nyárasokból szétforgácsoltan jelentkező, egyenként viszonylag kis mennyiségű nyárfa kitermelés valamilyen módon fedezetül szolgáljon az export kötelezettségekhez is.

3. A furnér és lap-lemezipar termékeivel kapcsolatos külkereskedelmi összefüggések

a) Enyvezett-lemez:

A hazai termelés visszaesése miatt az ellátásban döntő szerepe van a szocialista importnak. Véleményünk szerint ezt az import forrást azonos szinten a jövőben is fenn kell tartani, törekedve a specifikáció további javítására.

A tervezett hazai fejlesztéssel kapcsolatban fel kell hívunk a figyelmet az alapanyag problémára.

Úgy véljük az egyértelmű, hogy a fejlesztést csakis a hazai alapanyag bázison lehet megvalósítani. Ebben a kérdésben gondosan mérlegelni kell a számításba vehető (alapanyag) bükk és

nyár mennyiség méreti kérdésein túl a minőség problémáját is, amely összefügg a furnér problematikával és bizonyos mértékig a fűrészáru ellátási kérdésekkel is.

Exportcélú lemeztermelést nem látunk reálisnak. Furnértermelés fejlesztésének kérdésében egyetértünk azzal a helyes törekvéssel, hogy a hazai alapanyag feldolgozásával maximalsan törekedjünk a bútóripar igényeinek hazai forrásból történő kielégítésére. Ugyanakkor fel kell hívunk a figyelmet arra, hogy nem szabad megengedni a furnérgyártásra nem alkalmas rönkök furnérrá történő feldolgozását és inkurrencia termelését, amely a fűrészáru termelés elől veszi el az alapanyagot.

b) Farostlemez

Az ellátás véleményünk szerint csak a szocialista import fenntartása mellett biztosítható.

A jelenlegi szükségleteken felüli mennyiségnek export oldalon történő levezetése feltételezi — a megfelelő minőség mellett — a méretszabás és egységcsomagban történő ütemes szállítás biztosítását. A mohácsi rekonstrukció befejezése halaszthatatlan, megítélésünk szerint itt kell megoldani a felületkezelés továbbfejlesztését és a méretszabást is.

Esetleges új beruházás előkészítése kapcsán gondosan mérlegelni kell a várható szükségleteket, figyelembe véve a vékony forgácslapok és a műanyaglapok szerepét az ellátás várható alakulásában.

Faforgácslap

A jelenlegi ellátási feszültség véleményünk szerint feloldódik a városnaményi üzem beindulásával, ami remélhetően rövidesen rendeződik. A rekonstrukciós gép késői indulása több, mint 2 millió \$ értékű többlet importot tett szükségessé. A megfelelő minőség beállása után a termelésnek részben a belföldi ellátását, részben a fejlesztéssel kapcsolatos devizahitel törlesztését kell szolgálnia.

Megítélésünk szerint az aktuálissá váló szombathelyi rekonstrukció is további mennyiségi és minőségi javulást fog eredményezni. Minden valószínűség szerint olyan helyzet is adódhat, hogy a vékony speciális faforgácslapokban jelentkező igények kielégítése érdekében a termékszerkezetet és felületkezelést kell fejleszteni a forgácslapgyártásban a farostlemez helyett.

Az üzembelépő cementkötésű faforgácslapgyár terméke új felhasználási területre, az építőiparba vezeti be a forgácslapot.

Véleményünk szerint, mind az európai, mind a hazai nagymérvű fejlesztési elképzelések alapján a további bútó- és asztalosipari felhasználáson túlmenően új, elsősorban építőipari területen növelhető ugrásszerűen a felhasználás. A hagyományos bútórlap jellegű forgácslap piac felvevőképessége behatárolt.

Export szempontból véleményünk szerint a speciális lapok: vékony felületkezelte, méretre szabott termékeké, esetleg az idompréselt választékoké a jövő.

A hazai ellátásban a faparketta részaránya már 1975-ben is alig haladta meg a teljes felhasználás $\frac{1}{3}$ -át (mint az előadás adataiból is kitűnik). Ez igazolni látszik a külföldi tapasztalatokat, hogy a tömeges lakásépítésben a műanyag és szőnyegpadló az egyszerű, gyors beépíthetősége miatt átmenetileg kiszorítja a nagyobb használati értékű, de drágább és munkai igényesebb faparkettát. Különösen áll ez a csaphornyos és mozaikparkettára. A szalagparketta egyszerű lerakási igénye miatt előnyös, esztétikailag és tartósság tekintetében azonban nem egyenértékű a hagyományos csaphornyos parkettával.

A panelparketta üzemek termelési és minőségi problémát igyekszünk maximálisan megértéssel kezelni, azonban ez nem menti fel az üzemeket és a Lignimpex-et a Bankkal szemben vállalt export devizabeszolgáltatási kötelezettsége alól.

Export szerződéseket létrehoztuk a megbízások alapján, kiszállítás alig van.

Sürgősen megoldandó a belföldi felhasználás biztosítása, elsősorban az ÉVM részéről. De a belkereskedelem is sokat segíthet a problémák megoldásában.

Kettler Pálnak igaza van, hogy a szalagparketta gyártáshoz szükséges ún. járőfelület ellátás kérdését felül kell vizsgálni, meg kell oldani. Nem különleges igényről van szó, sőt ez az anyag a bútorecéknél annyival is kedvezőbb, hogy 20 cm hosszúságtól felhasználható.

Kettler vezérigazgatónak arra a felvetésére, hogy a panelparketta demokratikus relációban miért nem értékesíthető az a válaszom, hogy elsősorban olyan terméket kell előállítani, amely tőkés relációban a DIN normák szerint szállítható. Míután a három üzem devizahitel konstrukcióban épült, a visszafizetési kötelezettséget csak tőkés devizabeszolgáltatással lehet teljesíteni.

Más kérdés, hogy a fennmaradó tételek demokratikus relációkba történő szállítása miért ütközik akadályokba.

Ezt a kérdést mi is tárcaszinten felvetettük. Az állásfoglalás az, hogy elsősorban az üzemek devizavisszafizetési kötelezettségének kell eleget tenni. Mután a tőkés exportra történő gyártás még mindig igen sok kívánnivalót hagy maga után, már előre látható, hogy a devizahitel szerződésben megjelölt határidőig a visszafizetési kötelezettségünket nem fogjuk tudni teljesíteni.

Összefoglalva: véleményem szerint a *hazai faanyagokkal való gazdálkodás nem megoldott*. Az ún. szabadcsatornák nem megfelelően funkcionálnak.

Ma egy sor ellentmondást lehetne felsorolni, úgy az import, mint az export vonatkozásában. Ezeknek az ellentmondásoknak a felszámolása, kiküszöbölése nagyon sürgős feladat és előfeltétele annak, hogy a külkereskedelmünk a nehezen megszerzett piacokat meg is tudja tartani, sőt azokat tovább fejleszteni tudja.

Azzal fejezem be a hozzászólásomat, hogy a

faipar fejlesztéséhez ezután is maximális segítséget kívánunk nyújtani.

DR. FESZLER LAJOS

az Országos Anyag- és Árhivatal főosztály-vezetője

A széles körben felhasználói és fogyasztói forgalomba kerülő faanyagok és az egyre változatosabb kivitelű feldolgozóipari termékek, ezen belül különösen a bútorok ár- és ellátási kérdéseit sem hagyta érintetlenül az a probléma, amely 1973-ban ún. árrobbanás-ként ismert és a magyar gazdaságban súlyos gondokat okozott.

Ma már az olaj-áremeléssel indított világgpiaci nyersanyag áremelkedések által okozott problémákból nagyjából kilábalunk.

Szocialista tervezőgazdálkodásunk lehetőséget és feltételeket teremtett ahhoz, hogy tervszerűen levezessük a világgpiaci árrobbanások következményeit és megkíméljük gazdaságunkat a súlyos megrázkódtatásoktól.

Az átgondolt intézkedések a nyersanyag áremelkedések tervszerű levezetésének folyamatává váltak, amely során 1974-ben az állami költségvetés átmenetileg lefogta az ugrásszerű nyersanyag áremelkedéseket, majd 1975-ben és 1976-ban az árak orientációs hatásának biztosítása és a költségvetés tehermentesítésének céljából viszonylag széles körben végrehajtott árrendezések során az anyagáremelkedések beke-reültek az ipari kalkulációkba, 1977-ben a vállalati eredmény terhére lefogott költségeml-ke-dések feloldása következett be és úgy véljük, hogy 1978-ra a még előttünk álló kohászati árrendezéssel lezárhatóvá válik a világgpiaci nyersanyag áremelkedések rendezése.

Az életszínvonalpolitikai terveinkel való összehangolás mellett az ellátás folyamatosságának biztosítására is gondolt a gazdasági vezeték azzal, hogy az ár egyensúlyi szerepének szükség esetén végrehajtott kikapcsolásával a kereslet-kínálat természetes egyensúlyát a termékfor-galmat szabályozó rendelkezésekkel biztosítja.

Az ellátás alapját az ágazati mérlegek képezik, a termékforgalmazás alapelve a szerződés-kötési szabadság és az ellátási mérlegekben fel-tételezett egyensúly zavarai esetén operatív in-tézkedések biztosítják a mindenkori egyensúly-ra való visszaállást.

Ez a módszer a gyakorlati tapasztalatok alap-ján bevált, annál is inkább, mivel széleskörűen épít a szakma aktuális ellátási problémáit köz-vetítő információs bázisokra. A kialakult mód-szereket kívánjuk követni a jövőben is.

Így pld. az 1977-es gazdasági évben a fa-anyagok közül a faforgácslap és gőzölt bükk fű-re-szárú tekintetében — bár a mérlegegyensúly biztosított volt a tervben — a kínálatot megha-ladó kereslet alakult ki és a természetes egyen-súlyt csak operatív beavatkozással lehet bizto-sítani.

Az operatív beavatkozás eredményeként a je-len ellátási feszültség tőkés importból feloldha-tó ugyan, azonban egyúttal olyan javaslatra is

szükség van, amellyel a tervezés megalapozottsága növelhető. Szintén csak példászerűen említem meg, hogy a gőzölt bükk fűrészáru-ellátás esetében valószínűleg ezt úgy lehet biztosítani, hogy nagyobb mértékben kell gőzölt kapacitásokat létesíteni.

Kérdés, hogy ebben a röviden vázolt folyamatban hogyan sikerült a világpiaci nyersanyagárproblémák rendezése és ezzel az árak orientációs hatásának elősegítése a faanyagoknál? Úgy gondoljuk, hogy az 1976. január 1-i hatálybalépés végrehajtott faárrendezés az alapanyagoknál és az elsődleges faipari termékeknél feltétlenül pozitív hatású. Ezt a pozitív hatást kell látni a fenyőfűrészáru mértéktartó árszint emelésében és abban is, hogy változatlanul a fenyőanyagokhoz történő arányosítással határoztuk meg a lombos faanyagok és a lemezipari termékek árszintjét.

A fenyőfűrészárunak a faanyagok árrendszerében vezértermékként való felfogása változatlanul biztosítja a takarékoságban való érdekeltséget, a változatlan árarányok fenntartása árstabilitást teremt, a mértéktartó árszintemelés pedig azt a jogos igényt is megalapozottá teszi, hogy az V. ötéves tervben lehetőleg ne kerüljön sor újabb faanyag árrendezésre.

Azt is jóleső elismeréssel kell megállapítani, hogy az 1976-ra vonatkozó általános árrendezési elvektől eltérően az erdőgazdaságok és a fűrész- és lemezipar nyeresége a rendezésből következően nemhogy csökkent volna, hanem inkább emelkedett. Az erdőgazdaságok 1975. évi 542 milliós nyeresége 1976-ra 19⁰/₀-kal nőtt.

A fűrész-lemezipar nyeresége pedig közel megduplázódott, amikor pedig az volt az általános rendezési elv, hogy 1976-ban a begyűrűződő költségnövekedések mintegy $\frac{1}{3}$ -át vállalati nyereségből kell fedezni az iparban.

A faanyagok árrendezése tehát megfelelő pénzügyi fedezet megteremtésére is törekedett az elsődleges faiparban szükséges fejlesztések végrehajtásához.

Amennyire jellemző a faanyagok árrendezésénél elhatározott árszint és tudatos célkitűzéseket honoráló árarányok stabilitása a feldolgozó ipari anyagbázisok vonatkozásában, annyira liberalizálnak kell tekinteni a feldolgozóipari árrendszert azzal, hogy lényegében a mindenkori ráfordításoknak az árban való érvényesítését elismeri.

Komoly problémákat okozhat ennek az elvnek az alkalmazása a választékcsere vonatkozásában, főleg azonban akkor, ha a bútortermék részgyártás átkerülne a bútorterméktől az elsődleges faiparhoz.

Tudjuk, hogy ez a célkitűzés már hosszú ideje napirenden van. Úgy gondoljuk azonban, hogy egy ilyen intézkedés korántsem valamilyen szervezési elhatározási kérdés. Semmiképpen nem lehet egyetérteni olyan iparfejlesztési célkitűzések végrehajtásával, amelyek költségtöbblettel járnak, az árat a legkisebb ellenállás vonalának tekintik és úgy vélik, hogy a növekvő költségek a mindenkori ráfordításoknak

árakban való érvényesítési lehetőségéből következően egyszerűen átháríthatók a fogyasztóra.

Egy ilyen megoldás nemcsak a bútortermék elanyagolt piaci helyzetéből következően nem volna helyes, hanem azért sem, mert az ármechanizmusban az árszintemelés elkerülésére való törekvések miatt az árhatóságokat visszalépésre kényszerítené és ahelyett, hogy a hatósági megkötések feloldásának irányába haladnánk, arra kényszerítené az árhatóságokat az ilyen szervezés, hogy az elsődleges faipar által készített bútortermékekre a faanyagok és az elsődleges faipar merevebb hatósági árrendszerét kényszerítse rá.

Nem szeretnénk, ha a ráfordítási elv érvényesülése a bútortermék egyes termékeinél is olyan problémákat okozna, mint amilyen problémával kell szembenéznünk pl. az ún. szalagparketta gyártásnál és árregállapításánál, ahol lényegében azonos faanyag-érték mellett a panelparketta fogyasztói ára mintegy 25⁰/₀-kal magasabb, mint az egyébként sokkal keresettebb csaphornyos parketta fogyasztói ára.

Úgy vélem, hogy ennek a tudományos tanácskozásnak fontos feladata az ágazat valóságos problémáinak áttekintése. *Javasolom*, hogy a problémák felvázolása mellett vitában tisztázódjanak a tennivalók, amelyek között külön megvitatásra javaslom a bútortermékgyártás szervezését és ennek árkihatásait.

SZILÁGYI BÉLA (ARTEX)

Hozzászólásában a bútortermék export helyzetével és várható alakulásával foglalkozott. Az export lehetőségek kihasználásában gondot okoz az, hogy a bútortermékek nem kapnak, vagy csak rossz anyagot kapnak. A bükk-fűrészáru ellátásban mutatkozó nehézségek nemcsak a tőkés exportot, hanem hosszúlejáratú szerződéseink teljesítését is veszélyeztetik. Nincs elég gőzölt bükk-fűrészáru. A talpfa egy részének fűrészáruvá való átalakítása, illetve a talpfa-termelés rovására a fűrészáru termelés fokozása növelné az export értékét.

TELKES JÁNOS (Szövetkezeti bútortermék)

A magyar bútortermék jelentős részét a szövetkezeti bútortermék termeli. Jelentős a szövetkezeti bútortermék rubel és dollár elszámolású exportja is.

Nagy hiba, hogy égett vágnak rakodólappal céljaira és általában sok olyan anyagot használnak fel kevésbé fontos célra, amely a bútortermék részére is alkalmas lenne.

Feszültséget hordanak az árarányok is. A gőzölt és gőzöltetlen bükk-fűrészáru közötti 230.—Ft-os árkülönbség nem nyújt fedezetet a gőzöltés elvégzésére. Alacsony a száraz és nedves áru árkülönbsége is. A talpfa ár pedig túlzottan magas.

CZIGLE PÁL (LIGNIMPEX)

Áttekintést adott a faanyaggyártás és faforgalom összefüggéseiről.

Fenyőáruból az export nem veszélyezteteti a

belföldi ellátást, olyan választékokat exportálunk, melyekre sem a bútór, sem az épületasztalosipar nem tart igényt. Vékony méretű gömbfából nem könnyű szálal árut előállítani, különösen akkor, amikor a technológia előre és visszavágásra épül. Ezért minél előbb — a prizmás helyett — az élesvágásra kell áttérni.

NÉMETH A. LAJOS (Zala bútorgyár)

Az utóbbi években az alapanyag ára két és félszeresére emelkedett. Az ország legtávolabbi helyeiről, köztük a Nyírségből is vásároltak anyagot.

Megemlítette a Lenti fűrészüzem korszerűsítését, ahol annak eredményeként most árvíta van. Nincs olyan helyzetben a bútoripar, hogy 2—3 ezer Ft-tal drágábban vásároljon anyagot. Jelenleg egyetlen egy bútorléc szállítójuk van: az Erdért Vállalat balatonszentgyörgyi telepe.

FÜRST SÁNDOR (Szövetkezeti bútoripar)

Megemlítette az anyagellátás nehézségeit és felvetette a tárolási problémákból adódó nehézségeket is.

SZÉP JÓZSEF (Bútoripari tervező iroda)

Hozzászólásában elmondta, hogy néhány éve az akác problémája volt előtérben, melyet más gondok váltottak fel. Fontosnak itéli, hogy mindig azok a megoldások kerüljenek előtérbe, ahol optimálisan lehet az anyagot felhasználni. Nem lehet csak vállalatokra bízni, hogy megegyezzenek.

LONKAI JÁNOS (nyugdíjas, MÉM osztályvezető)

Csatlakozott a problémák, gondok, felvetéséhez, de véleménye szerint ennél többet kell tenni.

Az ankét célja, hogy a faipar gondjait az illetékes szervek elé juttassa. A délelőtti hozzászólásoknál jelentkezett ez az igény, de sokkal élesebb megfogalmazásban. Magyarországon meg kell szigorítani a faanyag gazdálkodást.

Javaslat: A fafeldolgozás és fafelhasználás irányításában a direkt és indirekt módszereket úgy kell fejleszteni, hogy biztosítva legyen a rendelkezésre álló faanyagok optimális felhasználása.

DESSEWFFY IMRE (FAGOK)

A fűrészipari rekonstrukcióval kapcsolatban elmondta: az alapanyagok birtokában levők érdekeltté vannak téve bizonyos kérdésekben, pld. a jövedelmezőség és a tőkés gépbeszerzés vonalán.

Beszélt a gőzölőkapacitás fejlődéséről (Ládi, Barcs) megjegyezve, hogy ettől azonban a bükk fűrészanyag még nem lesz több.

MÁRKUS ISTVÁN (Szekszárdi bútoripari váll.)

A bútorléc kooperáció nehezen indul be.

Felesleges lenne tovább bővíteni a jelenlegi bútoripari vállalatokat; az lenne a lényeg, hogy gyors váltásokkal és megfelelő minőséggel, idő-

ben tudjunk az igényekhez felőni — természetesen megfelelő árszínvonalal.

Zömében a közepes árfekvésű bútorokat keresik. Javasolta, hogy a bútoripari termékek árstruktúráját is jó lenne felülvizsgálni.

Összefoglaló határozati javaslat

SZVETKÓ NÁNDOR

az ipargazdasági bizottság vezetője

Az alapelőadás, a felkért hozzászólók előadásai és a kialakult vita azt igazolta, hogy az ankét megrendezése időszerű volt.

A vita igazolta, hogy vannak problémák, feszültségek bőven, de igazolta azt is, hogy a feszültségek feloldásának, a problémák megoldásának módja rajtunk is múlik.

Az ankét egyben a fafeldolgozó iparágak, vállalatok közvetlen módon való tapasztalatcserejének helyességét is igazolta a fejlesztés, termelés, kapacitáskihasználás és nem utolsósorban az alapanyag ellátás, elosztás területén.

Elégge megfogalmazódott és általánosságban kialakult azoknak a tennivalóknak a köre, melyekben a *Faipari Tudományos Egyesületnek* kell lépnie és *társadalmi úton segíteni* a célkitűzések összehangoltabb, jobb megvalósítását és az anyagellátással kapcsolatos gondok feloldását.

Az elhangzottak alapján a munka társadalmi segítése és továbbvittele érdekében a következőket javaslom:

1. A széles körű vita és javaslatok alapján a *FATE Ipargazdasági Bizottsága* dolgozza ki azokat a határozati javaslatokat, melyeket a *FATE elnöksége* a minisztériumoknak és hatóságoknak a mai ankét eredményeként megküld.

2. Az *MTESZ-en* belül javítani kell az együttműködést az *Országos Erdészeti Egyesülettel* és a *Magyar Kémikusok Egyesületével*. Közös munkabizottságot kell létrehozni annak felmérésére, hogy a vegyipar hazai fejlesztése eredményeként a fafeldolgozó iparágak milyen nagyságú és milyen választékú műanyag ellátásban részesülhetnek a következő években.

3. A határozatokat meg kell küldeni a *FATE valamennyi szakosztályának, területi csoportjának* azzal, hogy azokat vitassák meg és a területüket érintő feladatokat állítsák tevékenységük középpontjába.

Z Á R S Z Ó

STROBL KÁLMÁN

a FAKI igazgatója

Megköszönte a résztvevők aktivitását, az anyagellátással kapcsolatos gondok, problémák építő szándékú feltárását. Utalt arra, hogy a *FATE* az, ahol minden szakembernek módja van a faipar problémáit megvitatni. Együttes munkával a hibákon javítani tudunk.

A Faipari Tudományos Egyesület elnöksége nevében megköszönte a részvételt és az ankét munkáját befejezettek nyilvánította.

„A fajfeldolgozó iparágak fagzdálkodási kapcsolata és problémái az V. ötéves tervben”

című témakörben 1977. május 6-án tartott ankét alapján a belföldi faellátás javításáról.

Az alapelőadás, a felkért hozzászólók előadásai és a kialakult vita azt igazolta, hogy az ankét megrendezése időszerű volt.

A vita igazolta, hogy vannak problémák, feszültségek, de igazolta azt is, hogy a feszültségek feloldásának módja rajtunk is múlik.

A *Faipari Tudományos Egyesület* a faanyag-gazdálkodás és faellátás javítása érdekében úgy látja, hogy

1. az irányításban és elosztásban olyan direkt és indirekt módszereket kell alkalmazni, melyek révén biztosítható a rendelkezésre álló faanyagok optimális hasznosítása és megvalósul az is, hogy az ágazati csoport érdekek helyett az erdőgazdálkodás és faipar komplex export érdekei érvényesülnek.
2. közelebb kell hozni egymáshoz a faipar különbözőségeit, olyan fejlesztést egyetlen egy ágazat se hajtson végre, amikor az alapanyagellátásban méreti, vagy minőségi okok miatt feszültségek jelentkezhetnek,

vagy azzal kell számolni, hogy a kibocsátásra kerülő termék felhasználását nem találják majd gazdaságosnak a felhasználók.

3. fejleszteni kell a faipari ágazatok szabályozó rendszerét, javítani kell az árarányokon. Az állami támogatások rendszerét úgy kell fejleszteni, hogy a legnagyobb támogatást a progresszív termékek kapják, tehát azok a végtermékek, amelyek minden piacon gazdaságosan értékesíthetők.
4. fokozni kell az erőfeszítéseket a tölgy, bükk és fenyőfűrészáru, valamint a fafurnér helyettesítésére.
5. meg kell gyorsítani a műszaki anyagnormák fokozatos kidolgozását és alkalmazását.
7. növelni kell a gőzölő-szárító kapacitást.

E feladatok végrehajtása elsősorban az állami szervek intézkedését igényli, de segítséget adhat a *Faipari Tudományos Egyesület* is.

Ezért segítségünket felajánljuk és kérjük a minisztériumokat és főhatóságokat, hogy közreműködésünket a lehetőségekhez képest vegyék igénybe.

Határozatunkat megküldtük az irányító szervezeteknek és a FATE valamennyi szervezetének.

HELYREIGAZÍTÁS

A FAIPAR 1977. 7. számában megjelent „Faanyagok reológiai tulajdonságaival kapcsolatos eredmények” című cikk címe helyesen:

„A Faipari Mérnöki Kar 20 éve”

Faanyagok reológiai tulajdonságaival kapcsolatos eredmények*

Dr. Rónai Ferenc

Az ősidők óta használt faanyag gazdasági életünknek ma is nélkülözhetetlen újratermelhető nyersanyaga. Az ipari fa, illetve az egyéb fatermékek iránti igény növekedésének üteme ma már jóval meghaladja a fanyersanyag természetes növekedési ütemét. Ennek következtében Európa évről évre növekvő faimportra szorul, és a gazdaságos felhasználás és fafeldolgozás egyre inkább a gazdasági életnek és a szakemberek figyelmének is a középpontjába kerül.

Az elmúlt évtizedekre esik a gazdaságosabb és ésszerűbb fafeldolgozás újabb technológiáinak és gépi berendezéseinek kialakulása, melynek során a farostlemezgyártás, illetve faforgácslapgyártás termékei világszerte a szükségletek jobb kielégítését és a faalapanyagbázis kihasználását tették lehetővé.

Erre az időszakra esik a faipari késztermékek nagyüzemi gyártásának kialakulása és kézműipari kisártermelő jellegének visszaszorulása is. A szocialista országokban — így hazánkban is — megindult a nagyarányú lakásépítésekkel a bútorigipari és építőipari fatermékek gyártásának is lépést kellett tartania; ezt a fel-

adatot csak a jól szervezett, korszerű gépekkel, illetve gépsorokkal felszerelt és a legmegfelelőbb technológiával dolgozó faipari üzemek képesek a kívánt mértékben megoldani.

Mindezekből következően kézenfekvő volt az igény olyan szakemberek iránt, akik a faanyag — mint biológiai produktum és mint ipari nyersanyag — tulajdonságait ismeri és annak mechanikai és kémiai feldolgozását, az alapanyag és késztermék gyártását irányítani, szervezni, illetve fejleszteni tudja.

Hazánkban 20 évvel ezelőtt 1957-ben kezdődött el a faipari mérnökképzés. Kormányzatunk időben felismerte a gazdasági fejlődéssel járó és a szakemberképzés terén mutatkozó újabb feladatokat, és a szakmai valamint gazdaságossági szempontoknak megfelelően ezt Sopronban hozta létre, ahol a fa termesztésével, mint alapvető biológiai tevékenységgel hosszú idő óta foglalkozó erdőmérnökképzés szerves folytatását képezi. A Faipari Mérnöki Kar megalakulásával vált az Erdőmérnöki Főiskola egyetemmé a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1962. évi 22. sz. törv. erejű rendelete 19. § (2) alapján. Az első évfolyam 19 fős létszámmal indult, ma a beiskolázási létszám a mérnöki szakon 40 fő, az üzemmérnöki szak nappali tagozatán 35

* A Faipari Egyetem 20 éves fennállásának ünnepi jubileumi ülésén elhangzott előadás.

fő. A mérnöki szakon eddig 629 diplomát adtunk ki, az üzemmérnöki szakon 99-et. Ezekre az évekre esik több más szocialista országban is a faipari mérnökképzés 20, ill. 25 éves jubileuma. Érdemes megemlíteni, hogy Ausztriában, ahol eddig a faipar szakemberszükségletét a nyugati tőkés országokban történő képzéssel elégítették ki, most van folyamatban a faipari mérnökképzés szervezése.

Hazai adottságainkat figyelembe véve az általános faipari mérnökképzést tartjuk, több más szocialista országgal együtt megfelelőnek; a szakosított képzés csak olyan országban valósítható meg mint pl. a Szovjetunió, ahol a faipar nagyságrendje, annak szerteágazó feladatai a mechanikai, a kémiai feldolgozás, a gépészet és automatizálás terén ezt indokolják.

Ennek megfelelően a Sopronban folyó képzés felöleli a fa kitermelését követő ipari feladatok összességét; így az elsősleges faiparban a fűrész- és lemezipart, a farostlemez és a forgácslapgyártást, vagyis az alapanyag teljes mechanikai és kémiai feldolgozását, valamint a továbbfeldolgozó faiparban a bútoripart és az építéssel járó faipari feladatokat, tehát a teljes épületasztalosipart és legújabban a korszerű építőipari faszervezetek gyártástechnológiáját is. Ezek a feladatok természetesen nem oldhatók meg eredményesen a faanyag műszaki tulajdonságainak ismerete, továbbá a megmunkálás alapműveleteinek és gépeinek, a faipari szerkezeteknek megfelelő szintű elsajátítása nélkül.

A képzés folyamatos fejlesztése során egyértelművé vált, hogy mindezen faipari feladatok ellátásához szükséges ismeretanyag

- gépészeti és automatizálási,
- faipari gyártástechnológiai és
- szervezési, illetve ökonómiai

alapokon kell nyugodniok figyelembe véve természetesen a korszerű tervezéssel, a laboratóriumi vizsgálatokkal és a számítástechnikával kapcsolatban e téren várható követelményeket.

Faipari mérnökképzésünket tehát alapvetően az ipar igényei határozzák meg, a vezetési, szervezési és műszaki fejlesztési feladatokkal együtt. Ennek a célnak mennél eredményesebb és hatékonyabb elérésére törekszünk a jövőben is.

A képzés fejlesztése ma is napirenden van; tudjuk, hogy a dinamikus ipari fejlődés állandóan újabb feladatokat ró a mérnökképzésre is mind a szocialista szakember nevelés terén, mind tartalmi és módszertani vonatkozásban.

A két évtized elteltével jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy a faipari mérnökök elfoglalták helyüket a faipar minden fontos területén és beleilleszkedtek a népgazdaság vérkeringésébe. Erre utalnak többek között a vállalatoktól a közelmúltban beérkezett pályázati felhívások is, ami szerint egy végzős faipari mérnökre ez évben pl. több mint 5 munkahely jut.

A nagyüzemi faipar intenzív fejlődéséhez a szakemberszükséglet kielégítéséről természetesen minden szinten időben gondoskodni

kell. Így került sor 1972-ben — az ipar igényeinek megfelelően — a faipari üzemmérnökképzés elindítására, amelynek keretében lehetővé tettük a levelező képzési formát is a megfelelő üzemi gyakorlattal rendelkezők részére.

A képzési céloknak az ipar szakembereivel és társadalmi egyesületekkel való egyeztetése után az üzemmérnökképzés beindításakor a párhuzamos tanterv szerint felépített oktatás mellett döntöttünk, ami azt jelenti, hogy a képzés ma két szakon egymástól független önálló tanterv szerint folyik a képzési célokhoz igazodva.

Ma is folyamatban van azonban képzési rendszerünk továbbfejlesztési lehetőségeinek vizsgálata.

A két szak nappali és levelező tagozatán ma közel 400 hallgató tanul igen kedvező körülmények között. Vidéki hallgatóinknak ugyanis mintegy 90%-a részesül kollégiumi elhelyezésben; összes hallgatóinknak 95%-a pedig valamilyen rendszeres pénzbeni állami támogatást kap. Jelenleg 2 Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíjas hallgatónk van.

Az eddigiek során több vietnami, mongol, szudáni és tanzániai hallgató is diplomát szerzett karunkon.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a jelenlegi időszak a hazai faiparban a szakemberrel való feltöltődés időszaka. A szakemberszükségletet figyelemmel kísérjük, és ha úgy látjuk, hogy ez a folyamat befejeződött, a folyamatos utánpótlás biztosításához a szükséges egyensúly érdekében a beiskolázási létszámkeret módosítására javaslatot fogunk tenni Főhatóságunknak.

Az oktatási, nevelési és kutatási feladatait a Faipari Mérnöki Kar 8 tanszékkel látja el úgy, hogy egyes alaptárgyi tanszékek mindkét Karon kölcsönösen oktatnak a központi tanszékekhez hasonlóan.

Az első nagyobb szabású oktatási reformot 1976. szeptemberétől vezettük be.

Ennek során a mérnöki szakon a tantárgyak számát 35-re redukáltuk, a 4268 órát kitevő összóraszámnak mintegy fele előadás, másik fele pedig a különböző laboratóriumi, műhelyi illetve tantermi gyakorlatból áll. A heti átlagos óraszám a 10 félév átlagában 30—32 óra között van.

A tantárgycsoportok megoszlása a következő képet mutatja: alaptárgyak 28%-ot, alapozó tárgyak 31%-ot, szaktárgyak 37%-ot és kiegészítő tárgyak 4%-ot tesznek ki.

A szaktárgyakon belül a technológiai tárgyak aránya 58%, a gépészeti és automatizálási tárgyaké 25% és az ökonómiai, vezetési és szervezési tárgyaké 17%.

Az okleveles faipari mérnökképzés során — tantervi irányelveink értelmében — a következő főbb szakterületeket oktatjuk:

- faanyagismeret, műszaki tulajdonságok és vizsgálatuk,
- faipari gépek és berendezések, valamint automatikák üzemeltetése és karbantartása,
- légttechnikai és üzemi anyagmozgatás,

- fűrészüzemi berendezések és technológiák,
- forgács-farost- és rétegelt lemezgyártási technológiák,
- bútór- és épületasztalosipari ill. építőipari szerkezetek, gyártmánytervezés és gyártási technológiák,
- szárítás, gőzölés és faanyagvédelem,
- faipari üzemszervezés és gazdaságtan.

Az üzemmérnökhallgatóink a nappali tagozaton 3 éves, a levelező tagozaton 4 éves képzésben vesznek részt. A szakmai tantárgyak ismeretanyagának megoszlása itt a következő képet mutatja:

- alapanyaggyártó ipar 30%
- bútór- és épületasztalosipari technológiák 34,5%,
- gépészeti ismeretek 24,5% és
- üzemgazdasági, szervezési ismeretek 11%.

A 2600 összes órának az elméleti része 45%-ot, a gyakorlati része pedig 55%-ot tesz ki.

Az üzemi munka megismertetése érdekében a mérnöki szak hallgatói összesen 12 hetet kitévő üzemi gyakorlaton, az üzemmérnöki szak hallgatói 10 hetet kitévő gyakorlaton vesznek részt. Ez évtől kezdve mindkét szak hallgatói komplex államvizsgát tesznek.

Az eltelt időszak nemcsak az oktató-nevelő munka kialakításával és folyamatos ellátásával telt el; ez alatt kellett a faipar tudományos megalapozása érdekében megfelelő szintű kutatómunkát is megteremteni, az ehhez szükséges felszerelést és laboratóriumokat létrehozni. Az iparral való szoros kapcsolat és együttműködés kialakítása mellett fontos feladatunknak tekintettük és tekintjük a jövőben is a faipari alap kutatások tervszerű és színvonalas folytatását. A megfelelő koncentrációk után a Karnak ma 18 diszcipl. témáján kívül két tárca-szintű kutatási feladata is van az ipari szerződéses munkákon kívül.

Bár a Kar mindössze 38 oktatóval és 4 tudományos kutatóval rendelkezik, a legutóbbi 5 évben 5 szakkönyv 23 jegyzet készült el, a hazai szaklapokban 163, külföldi szaklapokban 26 idegen nyelvű publikáció jelent meg, ezen kívül 222 hazai és 19 idegen nyelvű előadás hangzott el a Kar oktatói részéről.

Évente átlagosan 2—3 mérnök-továbbképző tanfolyamot tartottunk, de volt olyan tanfolyam is, amelyet a nagy érdeklődésre való tekintettel többször kellett megismételni.

A faipari kutatásokat — különösképpen az alap kutatásokat — ma már korszerű anyagvizsgáló laboratórium is segíti, amely 1974-ben OMFB támogatással létesült.

A faipari gyártmányok fejlesztésével összefüggő fontosabb kérdésekben számos, elsősorban közép-európai országban hasonló célkitűzések, illetve kutatási feladatok tapasztalhatók, melyek a nemzetközi szakirodalomban is tükröződnek. Ilyen témák esetében a legeredményesebb és a legkorszerűbb megoldásokkal is biztató módszer a nemzetközi együttműködés

keretében a célszerű munkamegosztás alapján folyó kutatómunka.

Karunk 3 év óta működik együtt a drezdai Műszaki Egyetem Faipari Szekciójával és a Zólyomi Erdészeti és Faipari Főiskola Faipari Karával közös kutatási program szerint folyó kutatási feladatok megoldásában.

Az elmúlt évben jött létre több éves kutatási szerződés a Leningrádi Kirov Akadémiával is, melynek keretében két fontos faipari témában szakemberek több hónapos cseréjével folytatunk közös kutatómunkát.

Mindkét nemzetközi kutatásunkat a jövőben is szeretnénk tovább folytatni, sőt ennek intenzitását, illetve hatáskörét javítani.

A faiparral való kapcsolatot és az ipari problémák megoldásában való közreműködést Karunk a jövőben is kiemelkedő feladatának tekintti. Lényegében ezt szolgálják azok az együttműködési szerződések is, amelyekeken keresztül az iparral való kapcsolat rendszeressé és élővé válik. Ilyen kapcsolatunk van a: KIM, FAKI, BUBIV, ÉPFA Soproni Gyára, Tiszai Vegyi Kombinát, Szék- és Kárpitosipari Vállalat, LIGNIMPEX, Szabványügyi Hivatal, Nyugat-magyarországi Fagazd. Kombinát, ERDŐTERV.

Meg kell említeni, hogy tanszékeinken egyre növekvő mértékben hallgatói szintű kutatások is folynak. A képzés szempontjából ezekre különös súlyt helyezünk. A Tudományos Diákkörök keretében több hallgatónk végez egy-egy témában elemző kutatómunkát, a tanszéki konzulensek közvetlen irányítása mellett. Több országos első és második helyezést, valamint külön díjat is kaptak hallgatóink.

A diplomatervek, illetve szakdolgozatok témái is legnagyobb részben a faipari üzemek valóban meglévő problémái közül kerülnek ki.

Főhatóságunk az elmúlt évben adta ki az új faipari tanműhely létesítésére vonatkozó beruházási engedélyt; a gyakorlati oktatásunk fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlen létesítmény építése folyamatban van. Gépi felszereléséhez a Könyvüipari Minisztériumtól kaptunk jelentős anyagi támogatást.

A magasabb szintű faipari mérnök-képzés igényeinek kielégítése és a specializáció elősegítése érdekében — melyet a rohamosan fejlődő ipar megkövetel — ez év februárjában kezdtük meg a szakmérnök-képzést; ennek témája: „Munkaszervezés és anyagmozgatás a faiparban”. Az ipari igények messzemenő figyelembevételével folyamatosan tervezzük a jövőben további különböző témákban is szakmérnök-képzést. Talán ebből a rövid — teljességre egyáltalán nem törekvő — visszatekintésből is láthatók a faipari mérnök-képzésünk fő irányvonalai, eredményei és feladatai.

A Kar fejlődése — ami napjainkban is tart és folyamatos — természetesen gondokkal, problémákkal is együtt jár.

A fiatal Kar oktatói között is sok a fiatal szakember. Ez önmagában kedvező. Az oktatók rendszeres szakmai és politikai továbbképzését, a tudományos munkába való bevezetést, a tu-

dományos fokozatok megszerzését, az idegen nyelvek tanulását azonban fokozott mértékben állandóan napirenden kell tartanunk. Ez fontos feltétele a szocialista rendszerünkhöz hű, tudományos világnézetű faipari mérnökök és üzem-mérnökök képzésének.

Az eltelt 20 év valóban komoly, lelkiismeretes munkát és helytállást követelt a Kar valamennyi oktató és nem oktató dolgozójától. Odaadó munkájukra a jövőben is számítunk.

Kérjük főhatóságunkat és az együttműködő intézményeket, vállalatokat, hogy a következő évek fejlesztési munkáiban is legyenek segítségünkre.

Külön szeretném kiemelni azt a — szinte mindennapi — támogatást, amit közvetlen környezetünk, a nagymúltú Sopron város kulturált légköre, a város párt- és állami vezetősége és faipari üzemei biztosítanak számunkra. Ezt a jövőben sem szeretnénk nélkülözni.

Bízunk abban, hogy közös erőfeszítéssel, faiparunk fejlesztése érdekében, az oktatás-nevelés, a tudományos kutatás és gyakorlattal való kapcsolat további erősítése terén a következő évek újabb eredményeket hoznak.

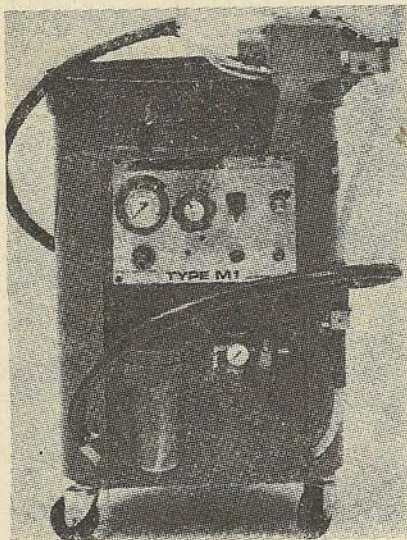
Ehhez kívánok a következő évtizedekre is mindnyájuknak további sikereket, és békés körülmények közötti eredményes munkát.

Műszaki információ

Görgős állványra épített köldökcsapbelövőberendezés

Ma már sok helyen mellőzik az enyvező edények és ecsetek használatát a köldökcsapok vályatainak enyvezéséhez.

A fűrgén dolgozó emberek részére az 1. ábrán látható korszerű M—1 tip. köldökcsapbelövő berendezést hozták létre, mely méretpontos, gyors munkaműveletet biztosít. Szükségtelenné vált a lyukak és csapok egyen-

kenti elhelyezése és beverése. A gépegység rázóberendezése 6, 8, 10, és 12 mm átmérőjű és 20—40 mm hosszúságú köldökcsapokat továbbít. Az enyvtároló hermetikusan zárt és átlátszó műanyagfalon keresztül ellenőrizhető a tartályban levő enyvmennyisége.

A köldökcsap pisztolyt műanyagcső köti össze az enyvtárolóval. A patentírozott enyvfúvóka vezérlése 0-tól fokozat nélkül állítható a folyamatos adagolásig. A fúvóka a csapok különböző keresztmetszeteihez szükség szerint cserélhető.

A pisztoly maga, vagy 6, 8, 10 és 12 mm-es átmérőhöz állíthatóan működik.

Műszaki adatai:

a rázószervezethez szükséges munkateljesítmény 300 W
üzemnyomás: 6 bar (1 bar egység= 10^6 din/cm²)
munkaütemenkénti levegőszükséglet: 1,3 l.

az enyvtároló térfogata: 900 cm³
a köldökcsaptároló befogadóképessége: 5 kg.

a pisztoly súlya: 1,8 kg.

a berendezés súlya: 60 kg.

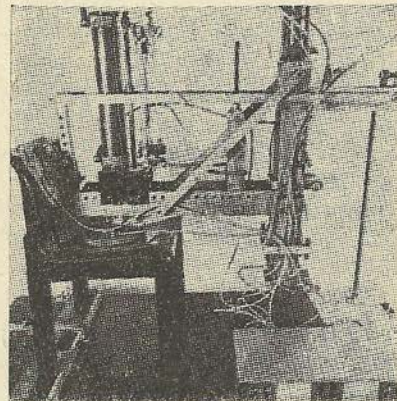
(HOB 6/1976, HOB INDEX 52)

Műanyag székek tesztvizsgálata

A speciális vizsgálatokhoz és a különböző bútorok tartóssági vizsgálataihoz a FIRA (Furniture Industry Research Association) részére a gépi berendezések egész sorával rendelkezik.

A legújabb modelljük a műanyagból készült székek tesztelését végző gép (2. ábra).

(B+M 1/1977.)

Dr. J. T.

Végtelenített, szárazeljárású, farostlemezgyártás

Kiss János

A jelenlegi ismereteink szerint komoly feladatot jelent még ma is a régebbi farostlemez-gyárak rekonstrukciója és az esetleges új kapacitások létrehozása. Ugyanis köztudott, hogy a jelenleg alkalmazott kétféle alap-technológiánál — nedves- és szárazeljárás —, részben az üzemeltetési, részben a gazdaságossági problémák, még nincsenek megnyugtatóan megoldva.

A nedveseljárású technológiánál a jól ismert szennyvíz probléma megoldása, amely nagyobb műszaki és beruházási feladatot jelent, mint ahogy azt a szakemberek először felmérték. A farostlemez — gyártás közben — az elő-víztelepítés után is tartalmaz még 60—65% vizet. A technológiai víznek a kezelése, illetve tisztítása Mohácson is több millió Ft költséget jelent évente. Ha megvalósul a biológiai derítés ez a költség több 10 millióra is megemelkedhet. Évi kb. 50 000 tonna farostlemez gyártó üzem vízszennyező hatása, közel egyenértékű egy 110 000 lakosú városéval. A szennyvíz kezelésével kapcsolatos magas kiadások természetesen kihatnak a termelés önköltségére, illetve a gazdaságosság mértékére is. Ezért az elmúlt években jó néhány kezdeményezés, illetve kísérlet történt ezen probléma gazdaságos és környezetvédelmi szempontból is elfogadható megoldására. Kezdvé a friss víz zártrendszerű felhasználásától a különféle biológiai derítésig.

A másik probléma a nedveseljárású technológiánál a lemezek egyoldali simasága és felületkezelhetősége. Ez esztétikai és egyéb felhasználási igény szempontjából több területen hátrányt jelent, illetve korlátozza a felhasználhatósági területet. Részben ide sorolhatjuk a fafajjal kapcsolatos kérdéseket is, bár az egyes keményfák felhasználása technológiailag megoldódott, de az elmúlt év tapasztalatai azt mutatják, hogy néhány technológiai problémával, a cserfánál üzemi szinten még foglalkozni kell (null-rost, szita-tömődés, vízfelvétel stb.).

Az eddig ismert szárazeljárású technológiák, a Canematzu-féle japán, Isorel-féle dry szisztéma francia, a svéd Defibrator cég által kanadai kooperációban gyártott technológiai gépsorok, stb. Ismert a Csehszlovákia által kidolgozott technológiái is, de még vannak megoldandó problémái. A szárazeljárású technológiának vannak előnyei a nedves eljárással szemben, mert megoldott néhány alapvető problémát, mint pl. a szennyvíz, kétoldali simaság, fafaj stb., de nagy hátránya, hogy a beruházás fajlagos költsége — amely a nedveseljárásnál is tetemes — kb. 30%-kal tovább emelkedik. Mégis ezt tekintették a jövő technológiájának, elsősorban a szennyvíz-probléma elmaradása miatt.

Meg kell azonban említeni, hogy mind a két technológiával szemben a vékony forgácslapok gyártása nagyon előtérbe került, főleg a for-

gácslapüzem jóval alacsonyabb fajlagos beruházási költsége miatt.

A röviden vázolt problémák foglalkoztatják a hazai szakembereket is. Ez abból adódik, hogy a Mohácsi Farostlemezgyár régebbi gépsorának rekonstrukciója behatárolható időn belül szükségessé válik, továbbá az elsődleges faipar nagyobb méretű kapacitás-bővítésének egyik lényeges útja az agglomerált-lapgyártás fejlesztése, mivel további alapanyag-forrás csak ehhez biztosítható (vékonyfa, erdei és faipari hulladék stb.).

A fenti két ok miatt vetődik fel, hogy a rekonstrukciónál milyen technológiát célszerű alkalmazni és az esetleges új kapacitások létrehozásánál számolni lehet-e a farostlemezgyártással, vagy a farostlemez vékonyforgácslappal kell-e helyettesíteni.

A vékonyforgácslap gyártását a FAIPAR 1976 októberi száma ismertette, és a cikk kitért a farostlemezrel szemben a vékonyforgácslap előnyeire is.

A FAIPAR-ban röviden ismertetett technológiai eljárásához majdnem hasonlóan oldotta meg a BISON nyugatnémet cég a szárazeljárású végtelenített farostlemez gyártását. Ez az új eljárás mind technológiailag, mind gazdaságilag (alacsonyabb fajlagos beruházási költség, önköltség stb.) versenyképesebbnek tűnik a hagyományos farostlemezgyártással szemben.

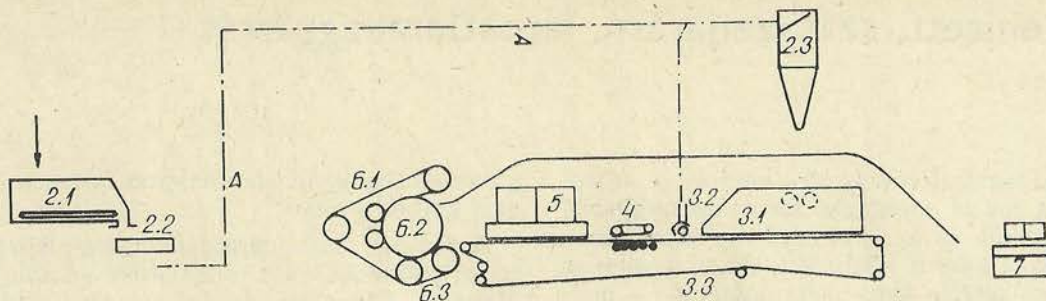
A végtelenített forgácslapgyártás területén a BISON cég nagy technológiai tapasztalatra tett szert. Az eljárás versenyképességét mi sem bizonyítja jobban, hogy rövid idő alatt kb. 50 be rendezést gyártott, illetve adott el. Ezen ún. KALANDER-eljárás továbbfejlesztése révén jutott el a szárazeljárású végtelenített farostlemezgyártáshoz.

Az alap-kutatások, illetve fejlesztések befejezése után kísérleti üzemben folyik a termelés, a sematikusán vázolt technológiai folyamat szerint (1. ábra).

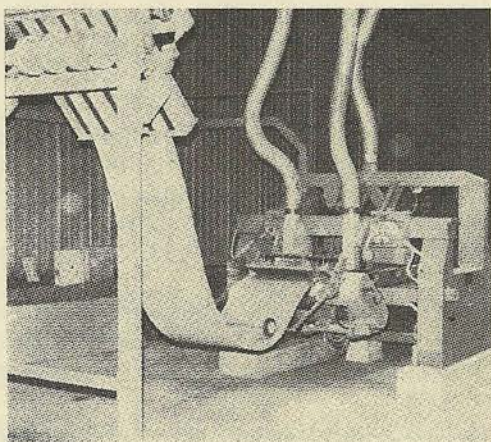
Az alapanyag aprítása, az eddigi technológia szerint történik. Az aprítékot nyomás-nélküli rafinátorban tártják fel és az így feltárt rostanyagot, a cég által kifejlesztett speciális szárítóban a megkívánt nedvességtartalomra leszáritják. Szárítás után a rostanyag közvetlen az enyvezőhöz kerül. A száraz rostanyagot adagoló-bunkerben, (2.1) súlyadagoló van beépítve, amely biztosítja az enyvező-berendezés (2.2) rostanyaggal való egyenletes ellátását.

A beenyvezett rostanyagot pneumatikus berendezés szállítja a terítő-állomáshoz (3.1). A speciális terítőberendezést szintén a BISON cég fejlesztette ki. A terítőberendezésből végtelenített acélszalagra (3.3) adagolják ki a rostanyagot, s tulajdonképpen itt történik a lemez-pap-

1. ábra

2. ábra

lan képzése, illetve terítése. A terítés után a paplan felületén előforduló esetleges durva felületi egyenetlenséget a terítőszekrény utáni kaparó-hengerrel távolítják el (3.2) s itt történik a paplan súly-ellenőrzése is.

Az előfűtő-berendezés (5) előtt, előtömörítő van beépítve (4). Az előtömörítő-berendezés ideális paplanvastagságot biztosít a nagyfrekvenciás előmelegítéshez. Előtömörítés után nagyfrekvenciás zónába (5) jut a paplan, ahol a felmelegítés olyan méretű, hogy a ragasztóanyag kötése még nem kezdődik meg. A nagyfrekvenciás zónában levő 60—70 °C hőmérséklet plasztikussá teszi a paplant és az előtömörítéssel együtt biztosítja a préseléshez megkívánt paplan-vastagságot.

Az előpréselt és előmelegített paplant a végtelenített terítő-szalag átadja a prés acélszalagjának (6.1). A préselés a vékonyforgácslapgyártásnál jól ismert Kalander-préssel történik. A fűtött dob (6.2) és a tömörítő-hengerek (6.3) biztosítják a megkívánt farostlemez tömörségét

és vastagságát. Az előzetes tájékoztatás alapján, ezzel a préselési technológiával, $\pm 0,2$ mm vastagsági eltérésű lapok gyárthatók.

A préselés után 6—8⁰/₀-os nedvességtartalmú a farostlemez, s így termikus utókezelésre nincs szükség. A gyártott lemezeknél, fafajtól függően, 800—900 kg/m³ térfogatsúly mellett, 400 kg/m² = 40 N/mm² átlagos hajlítószilárdságot érnek el.

A farostlemez szélezése, 1300—2500 mm szélesség között változtatható. A lemezek hosszme-rete tetszés szerinti hosszmeretű lehet (2. ábra).

A közzétett tájékoztató szerint, a farostlemez gyártó BISON rendszer előnyeit, az alábbiakban lehet összefoglalni:

- a hagyományos nedves- és szárazeljárás-hoz viszonyítva alacsony a beruházás (fajlagos költsége,
- nincs szennyvíz probléma,
- nincs fafaj probléma,
- a technológiai berendezés egyszerűbbé vált,
- a farostlemez méreténél nagyobb variálási lehetőség van,
- a farostlemez mindkét oldala sima, tehát felületkezelhető,
- termikus utókezelésre nincs szükség, stb.

Természetesen a vázlatosan ismertetett technológia nem elégséges egy gyártási-eljárás, illetve technológiai berendezés műszaki és gazdaságossági megítéléséhez. A hazai farostlemezgyártás további fejlesztésének döntésénél azonban célszerű lenne a röviden ismertetett új szárazeljárás részletesebb megismerése, illetve megvizsgálása.

A cikk összeállításához a Holz als Roh- und Werkstoff-ban (1977. jan.) megjelent tájékoztató, valamint Dr. Amrik László, „Farostlemezgyártás fejlesztése” című OMFB anyaga lett felhasználva.

Egyesületi hírek

A *Faipari Tudományos Egyesület* 1977. május 27-én tartotta a IX. Tisztújító Közgyűlését melyen Kettler Pál elnöki megnyitóját után az Egyesületnek a két közgyűlés között végzett munkájáról Somogyi László főtítkárszámolt be. A beszámoló feletti vitát, valamint annak az ajánlással együtt való egyhangú elfogadását és az 1973. május 29-én tartott megelőző tisztújító közgyűlésen megválasztott elnökség és tisztségviselők felmentését követően került sor az új elnökség és tisztségviselők titkos szavazással történő megválasztására.

A Közgyűlésről a FAIPAR 1977. 8—9. (augusztusi és szeptemberi) számában adunk részletes tájékoztatást.

* * *

A *Győri Csoport* az Asztalosipari Szövetkezetben tartott május 28-i vezetőségi ülésén az Egyesület IX. Tisztújító Közgyűlésén résztvevő küldöttek adtak tájékoztatást a csoport vezetői részére. A napirend további részében a június hónapban tervezett előadás és tanulmányút előkészítését vizsgálták meg.

Varga Béla a zágrábi bútorkiállításán szerzett tapasztalatairól számolt be.

Az egyéb folyó ügyek tárgyalását követően a vezetőség tagjai a vendéglátó Asztalosipari Szövetkezet üzemeit tekintették meg, majd kötetlen, baráti beszélgetés keretében mondták el tapasztalataikat.

* * *

A *Gyulai Csoport* a Békés-megyei Műszaki Hónap keretében a békéscsabai Technika Házában rendezett ankétján Sopp László a Könnyűipari Minisztérium főelőadója „A bútortipar fejlesztési célkitűzései, különös tekintettel a termékstruktúra korszerűsítésére” címmel tartott vitaindító előadást. Az előadást követően élénk vita alakult ki, melynek során a megye faipari szakemberei részéről több hozzászólás hangzott el.

* * *

A *Csongrád megyei csoport* május 3-án kibővített ülést tartott, melyen a két vezetőségi ülés között végzett munkáról és a korábban hozott határozatok végrehajtásáról számolt be a csoport titkára.

Megvitatották a műszaki hónap keretében tervezett programjavaslatot és hoztak határozatot a további intézkedések megtételére, majd egyéb folyó ügyeket vitattak meg.

A május 31-i vezetőségi ülés napirendjén:

- a titkári beszámoló,
- tájékoztatás az Egyesület IX. Tisztújító Közgyűléséről,

- a Műszaki Hónap rendezvényeinek — eseményeinek — az értékelése, és
- egyéb kérdések, javaslatok szerepelt.

* * *

A *Tisza Bútoripari Vállalat szolnoki FATE csoportja* által szervezett szlovákiai tanulmányút keretében a résztvevők Füleken az ottani konyhabútor gyárat, Bucsínán a faipari kombinátot tekintették meg.

* * *

Az *Egyesület Ipargazdasági Bizottsága* május 6-án az MTESZ székházban „A fafeldolgozó iparágak fagazdálkodási kapcsolata és problémái az V. ötéves tervben” tárgykörben ankétot tartott, melyet Szvetkó Nándor az Ipargazdasági Bizottság vezetője nyitott meg.

A vitaindító előadást dr. Szabó Károly a Faipari Kutató Intézet tudományos munkatársa tartotta. Felkért hozzászólók voltak: dr. Sali Emil a MÉM Erdészeti és Faipari főosztály vezetője, Botka Zoltán a KIM Bútor- és Vegyipari főosztály vezetője, Kettler Pál az Épületasztalosipari és Faipari Vállalat vezérigazgatója, dr. Speer Norbert az ERDÉRT Vállalat vezérigazgatója, Nasch Miklós a LIGNIMPEX Külkereskedelmi Vállalat közgazdasági igazgatója, dr. Feszler Lajos az Országos Anyag- és Árhivatal főosztályvezetője.

Fentiekén kívül még: Szilágyi Béla (ÁRTEX), Telkei János és Fürst Sándor (Szövetkezeti Bútoripar), Czigle Pál (LIGNIMPEX), Németh A. Lajos (Zala Bútorgyár), Szép József (BTI), Lonkai János (ny. MÉM osztályvezető), Desseffy Imre (FAGOK) és Márkus Imre (Szekszárdi Bútoripari Vállalat) szolt hozzá.

A vita során elhangzott felszólalásokat Szvetkó Nándor az ankét elnöke foglalta össze és értékelte, majd határozati javaslatot terjesztett elő, melyet a résztvevők egyhangúlag elfogadtak.

Az egynapos, igen tartalmas ankétot Strobl Kálmán, a FAKUTI igazgatója zárta be és mondott köszönetet az ankét rendezőinek, a hozzászólóknak és a résztvevőknek.

Az ankét anyagát lapunk jelen száma közli.

* * *

A *Faipari Tudományos Egyesület* és az *Országos Erdészeti Egyesület soproni csoportja* május 3-i együttes rendezvényén Balatinecz János a Torontói Egyetem professzora (Kanada) „A kanadai fagazdaság fő jellemzői” (főbb ipari fajok, — faipari ágak, új termékek és techno-

lógia) témakörben tartott színes diavetítéssel egybekötött előadást.

* * *

Az *Egyesület Oktatási Bizottsága* május 11-i ülésén Erdősi Györgyné ismertette részletesen a Könnyűipari Minisztérium módszertani és továbbképző intézetének szakmai továbbképzési tevékenységét. E tevékenység fontosabb részei:

- I. *Rendelet által szabályozott tanfolyamok*, ezen belül: a szakmunkások továbbképzése, a középfokú szakemberek továbbképzése, mester-szakmunkások továbbképzése,
- II. *Szakmai továbbképző céltanfolyamok*: alapfokú minőségellenőrök képzése, normatechnológusok képzése, bútorigari gyártmányfejlesztők képzése, stb.
- III. *Képesítést nyújtó tanfolyamok*: munkaügyi, kereskedelmi, kalkulátori, terv-beruházói, stb.
- IV. *Nyelvtanfolyamok*.

Zsarnai Szilárd a szakmunkásképzés reformjával kapcsolatos jelenlegi helyzetet ismertette.

Dr. Barócsi András „A tudományos-technikai forradalom hatása az oktatásra” c. munkabizottsági zárójelentésről adott tájékoztatást.

* * *

A *Vegyesipari Szakosztály* május 19-i vezetőségi ülésén a folyó év hátralevő részében tervezett tanulmányutak szervezésének jelenlegi állását értékelte és hozott határozatot a további

intézkedések megtételére, valamint egyéb folyó ügyeket tárgyalta.

* * *

Az *Ügyvezető Elnökség* május 25-i rendkívüli ülésén egyetlen napirendi pontot, az Egyesület május 27-i IX. Tisztújító Közgyűlésére az országos elnökségnek a kiegészítésekkel összeállított beszámolóját és határozati javaslatát tárgyalta.

* * *

Az *ipari hagyományok védelme* c. munkabizottság a május 25-i összejövetelét az Öntödei Múzeumban tartotta.

* * *

Az *Egyesület Szövetkezeti Szakosztály* tagjai május 18-án Veszprémben a Balaton Bútorgyárba látogattak el, majd a város nevezetességeit tekintették meg.

* * *

A *Bútorigari Szakosztály* május 31-én kétnapos út keretében a Szekszárdi Bútorgyárba szervezett tapasztalatcsere látogatást, a délutáni órákban pedig a gemencei rezervátumot tekintették meg;

június 1-én a Mohácsi Farostlemezgyárba és a Szék- és Kárpitosipari Vállalat mohácsi új székgyárába látogattak el. Az üzemi látogatások után a Mohácsi Nemzeti Parkot tekintették meg.

Dr. J. T.

Belföldi lapszemle

„*A modern bútor tőkés exportja*” címmel ad riportjában tájékoztatást a VG hasábjain Darvas László, dr. Rácz Endrének — az ARTEX főosztályvezetőjének — a Magyar Kereskedelmi Kamara fa- és bútorigipari szakmai tapasztalatának tavaszi ülésén tartott előadásáról.

Az előadó bevezetőjében néhány adatot ismertetett a magyar bútorigipar IV. ötéves terve kiviteléről. Ebben a tervidőszakban összességében a magyar bútorexport 136,7⁰/₀-kal, a tőkés bútorkivitel 153,7⁰/₀-kal nőtt. Ezen belül (a szék figyelmen kívül hagyásával) a modern bútor csak 48⁰/₀-kal fejlődött.

Az 1972. évben beindult tőkés kooperációk révén már némileg kedvezőbb változás állott be: a bútorexport 1975-től 1976-ra összességében 9,3⁰/₀-kal, ezen belül a modern bútor azonban már 32,8⁰/₀-kal emelkedett. (A százalékos növekedés mögött még nincs jelentős volumennövekedés)

Lényeges változást a svéd IKEA céggel kötött

kereskedelmi kooperáció hozott. Az ezzel kapcsolatban létrejött kereskedelmi szerződés 5 évre szól, és 1978-ban az ARTEX csatlakozik az IKEA cég katalógusrendszeréhez is.

Az elmúlt évben az ipar bútorszállítási kötelezettsége 2,4 millió svéd korona értékű volt. A tényleges export azonban csak 1,3 millió svéd koronát tett ki, a fennmaradó 1,1 millió svéd korona áthúzódott 1977-re, mely tételen kívül „Széket 7,3 millió svéd koronáért, különféle modern bútort pedig 17 millió svéd koronáért kell szállítani a magyar bútorigiparnak az IKEA számára.

A legnagyobb bútorigipari vállalatok közül:
a *Szék- és Kárpitosipari Vállalat* (5,7 millió Skr),
a *Budapesti Bútorigipari Vállalat* (3,5),
a *Szatmár Bútorgyár* (3,4),
a *Kanizsa Bútorgyár* (2,4),
a *ZALA Bútorgyár* (2,2 millió Skr)
szállítási kötelezettséggel vesz részt. Az év első

két hónapjában az időarányos 3 millió svéd koronával szemben a teljesítés csak 700 000 Skr volt.

A továbbiakban a minőséggel kapcsolatban jelentkező észrevételeket ismertette, melynek egy része „Az alapanyag ellátásra vezethető vissza”.

A vizsgaidőszak: 1977 állapította meg dr. Rác Endre, és figyelembe véve azokat a főbb feladatokat, melyeket felsorolt és teljesítjük, akkor 1978-ban legalább 30 — az ARTEX véleménye szerint 40 millió Skr-ra is növelhető az export, és 1980-ban elvileg elérheti az 50 millió Skr-t is.

Az előadást követően élénk vita alakult ki elsősorban az anyagellátással kapcsolatos problémákkal.

A cikk írója szerint „A vitát követni túl messzire vezetne”, összefoglalásként azonban leszögezi, hogy „Biztosak vagyunk benne, hogy a magyar ipar teljesíteni fogja, amit külkereskedelmi szerződésben vállalt, hozzáteve, ehhez azonban „mindenkinek pattanásig kell feszítenie minden idegszálát”.

Befejezésül javasolja, hogy még mindig érdemes volna számbavenni az érveket és ellenérveket, hogy pontosabban mérhessük fel a közeli évek külkereskedelmi esélyeit.

* * *

Tovább nő a kanadai faipar jelentősége. Kanada egyike a világ legjelentősebb erdőállománnyal rendelkező országainak: 238 millió hektárnyi területen folyamatosan kitermelhető és 94 millió hektárnyi területen folyamatosan nem művelhető állománnyal rendelkezik. Az éves kitermelés alapjául szolgáló állományként az összes erdő egynegyede tekinthető, az itt levő készlet kb. 2,4 milliárd.

Az össz haszonfa állomány 46⁰/₀-a (1,12 milliárd köbméter) építési fa, 40⁰/₀-a papírfa, a fennmaradó 14⁰/₀ pedig falemezek gyártására alkalmas fa.

Jelenlegi évi fakitermelése 140 millió m³. A foglalkoztatottak száma 60 000 fő.

Az ország fakitermelése 25 év alatt 1949-től 1974-ig 17,14 millió m³-ről 36,6 millió m³-re emelkedett. Az export legnagyobb felvevő piaca az USA.

Az USA fűrészáru keresleteinek kielégítésében a kanadai részarány 1960-ban 12⁰/₀, 1972-ben pedig — a Holz-Zentralblatt szerint — már 23⁰/₀ volt. Az USA importja 1980-ban előzetes számítások szerint a belső fogyasztás 30⁰/₀-át fedezi.

Kanada építésfa termelése 1985-ben várhatólag 47,25 millió köbméter, ebből az export 32,3 millió köbméter (68,4⁰/₀).

A FAO becsült felmérése szerint 1970-ben 784 millió köbméter volt az építéshez, illetve falemezek gyártásához alkalmas rönkfa felhasználása a világon; 1985-ben kb. 1 milliárd m³ körül várható.

A fejlett országok fűrészáru termelésében stagnálás, illetve csökkenés, várható;

a fejlődő országokban emelkedő termeléssel lehet számolni;

a világ fűrészfakereslete 1990-ben 964 millió m³ lesz.

Nyugat-Európa legnagyobb termelői közül Svéd és Finnországban termelés bővülés már nem várható, ezért belső forrásokból egyre nehezebben lehet fedezni a szükségletet. Az európai keresletet néhány dél-amerikai ország exportjának növelése mellett elsősorban Kanadából származó vásárlásokból lehet majd fedezni. (VG)

* * *

A győri GRABOPLAST 1977. I. negyedében az export keretében a szocialista országokba 1,8 millió m², a tőkés országokba pedig 1,6 millió m² műbort szállított.

* * *

A Központi Anyagmozgatási és Csomagolási Bizottság (továbbiakban KAB) 1977. évi munkatervét az előző években kialakított rendszerben állította össze.

Mint azt az irányelvekben leszögezi, tevékenységének fő irányait a bizottságok szervezeti és működési szabályzatában összefoglalt feladatok; és a társadalmi-gazdasági tudományos életünk továbbfejlesztésére irányuló párt- és állami határozatok, állásfoglalások, valamint a MTESZ közgyűlésein elfogadott irányelvek és határozati javaslatok alkotják.

Az V. ötéves tervre vonatkozó irányelvek szerint:

- fokozni kell a termelési folyamatok és az anyagmozgatás gépesítését, az automatizálást és a számítástechnika alkalmazását, és ezáltal a gazdasági hatékonyság növelését,
- tudományosan megalapozott gazdasági-politikával biztosítani kell a rendelkezésre álló munkaerőt és az anyageszközök legcélszerűbb elosztását.
- a terv megvalósításakor különös figyelmet kell fordítani a világgazdasági folyamatokra, ezen belül is az energiahordozók, az anyag takarékoság és a környezetvédelem kérdéseire.

Figyelemmel voltak a Minisztertanács határozatára, mely az anyagmozgatás gépesítésének fejlesztése érdekében határozta meg e területen a feladatokat.

A KAB-nak e széles körű feladat megvalósításához minden területen segítséget kell nyújtania a rendelkezésre álló eszközökkel a társadalmi élet mozgósításával, az MTESZ tag egyesületeivel együttműködve.

A KAB célja, hogy társadalmi eszközökkel járuljon hozzá a teljeskörűen értelmezett anyagmozgatás fejlesztéséhez — mely a technológiai folyamatok teljes részeként magába foglalja az anyagok üzemen belüli, üzemek közötti, üze-

mek és fogyasztók közötti áramlását, az integrált szállítási láncok kialakítását, a raktározást, a csomagolást, s mindezek technikájának, technológiájának szervezését; komplex anyagmozgatási rendszerek kialakítását.

A munkaterv további pontjaiban részletesen ismerteti a *KAB* területi szervezeteit, a központi bizottságainak munkaterveit.

Négy országos konferenciát tervezett a rakodásgépesítés és szállítástechnika, a könnyűipari anyagmozgatás, csomagolás, az anyagmozgatás, és csomaglástechnika fejlesztésének szerepe az V. ötéves terv célkitűzéseinek megvalósításában, végül az anyagmozgató gépek szerkezeti elemeinek tervezése, fejlesztése és gyártása témakörben.

* * *

A *TISZA Bútoripari Vállalat* 4. sz. gyáregysége május havi *FATE* tájékoztatója szerint: elkészítették a *MODUL* 15. konyha II. sz. összeállítását. A műszaki osztály készíti a *kenyai exportkonyha* dokumentációját és árvetését. A mintadarabokat a protóműhelyük gyártja le.

Folyamatban van az egészségügyi és laborbútorok tervezése és gyártáselőkészítése; a szakmunkásképzés bővítésére új, jól felszerelt asztalos tanműhelyt létesítettek. Februárban beindult a fűrészporthüveljes kazánteleg kivitelezési munkája, melynek üzembehelyezése előreláthatólag az év végére várható.

dr. J. T.

Lapunk példányonként megvásárolható:

V., Váci utca 10. és

V., Bajcsy-Zsilinszky út 76. sz. alatti

Hírlapboltokban

A faanyag tartós védelme

Évszázadok óta fontos építőanyag a fa, kiváló műszaki tulajdonságai és tartóssága miatt. Kedvező sajátosságainak, valamint tartósságának érdekében favédő anyagokkal célszerű kezelni, megóvni.

A faanyagot kitermelésének időpontjától a tárolás, a feldolgozás, a végleges felhasználási helyre történő beépítés során számos károsító fenyegeti. Ezek a károsítók egyrészt az élettelen környezet hatásai (ultraibolya sugarak, csapó eső, stb.), másrészt az élővilágból (növény és állatvilág) kerülnek ki.

A faanyagot védő korszerű anyagok között világszerte előkelő helyet foglal el a XYLAMON impregnáló alapozó és a XYLADDECOR fakonzerváló. Mindkét anyag a BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár terméke.

E két anyag megvédi a fát a farontó gombák és rovarok károsító hatásaival szemben, a XYLADDECOR fakonzerváló színes (sötét) változatai pedig az időjárás és a napfény roncsoló hatásai ellen is tartós védelmet biztosítanak.

A XYLAMON impregnáló alapozó kezeletlen (nyers) ajtók, ablakok, borítások, padlók, gerendák, korlátok, stb. impregnálására és belső térben faanyagvédőként is felhasználható.

A XYLAMON impregnáló alapozó felhasználási lehetőségei:

1. a hagyományos beeresztő olajok helyett impregnáló alapozóként lakkok, illetve zománccfestékek alá kb. 70—100 g/m² mennyiségben,

2. faanyagvédő impregnálóként (csak belső igénybevétel esetén pl.: fedélszék, gerenda, padló, borítás, stb. védelmére) kb. 200 g/m² mennyiségben,

3. a színes XYLADDECOR fakonzerváló alá alapozóként 70—100 g/m² mennyiségben.

A XYLADDECOR fakonzerváló színes változata megvédi a fát az időjárás és a napfény roncsoló hatásai ellen. A fa felületén réteget nem képez, azt nem zárja le, így pl.: túlevelű fák 25%-os, a keményfák 20%-os fanedvesség mellett is bevonhatók vele biztonságosan. E tulajdonságok mellett farontó gombák, rágcsálók, rovarok, stb. ellen is kitűnő védelmet nyújt.

11 féle színben van forgalomban. Az időjárás viszontagságainak kitétt fafelületek hatásos védelmére ajánlatos 2—3 réteg, lehetőleg sötétebb színű (pl.: gesztenye, dió, mahagóni, teak, paliszander, stb.) XYLADDECOR fakonzerválót felhordani. 1—1 kg fakonzerválóval kb. 10 m² fafelület vonható be egy rétegben.

Mindkét anyag a használati utasítás szerint alkalmazható faanyag kezelésére. Helytelen használatuk egészségi ártalmat okozhat. Élelmiszerekkel, takarmányokkal együtt nem tárolhatók.

A SIRÁLY csónaklakkot alkalmazó felhasználók figyelmét felhívjuk arra, hogy a BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár ezt a terméket megszünteti és helyette vízbe-merülő fafelületek színtelen lakkjaként a korszerűbb NEPTUN lakkot hozta forgalomba.

A NEPTUN lakk alá beeresztő anyagként a XYLAMON impregnáló alapozót javasoljuk és erre három rétegben színtelen NEPTUN lakkot.

További részletes felvilágosítás:

BUDALAKK Műszaki Vevőszolgálat

1055 Bp. V., Balassi Bálint u. 7.

Telefon: 110-657, 314-579.

Telex: 22-5667.

Faanyagvédelem! De milyen anyaggal?

A műanyag, az üveg, a beton és az acél jellemzi általában világszerte az új lakónegyedeket. Ennek ellenére a fa ma is nélkülözhetetlen építőanyag. Az utóbbi években a fa ismét reneszánszát éli, egyre több épületen jelenik meg homlokzatszíró-, borító elemként, erkélykorlátként, belső falburkolatként, stb.

A figyelmes szemlélő rövid időn belül megállapíthatja azt, hogy a szabadban elhelyezett fafelületeket nem minden esetben védik meg szakszerűen és főleg nem olyan anyagokkal, melyek a fát időjárásállóvá, tartóssá és egyúttal tetszetőssé is teszik.

A BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár azon termékeiről adunk tájékoztatást, amelyeket az építő- és faiparban rendszerint felhasználnak abból a célból, hogy azokat arra és úgy használják fel, hogy bevonatuk tartós és tetszetős is legyen.

A BUDALAKK termékek közül többen a SIRÁLY csónaklakkot használják az időjárás viszontagságainak kitett fafelületek védelmére. A SIRÁLY csónaklakkot, amint arra az elnevezése is utal, fából készült csónakok, ladikok, stb. védelmére dolgozták ki. Ez a lakk tehát vízbemerülő fafelületek védelmét szolgálja és ennél fogva pl. a faházak külső felületén nem biztosít olyan tartós védelmet, amilyent remélnék tőle.

Ez annak tudható be, hogy a szintelen lakkok általában, így a SIRÁLY csónaklakk is, nem védik meg a fát a napfény ultraibolya sugarainak károsító hatásaitól.

A hagyományos beeresztő olajokkal történő előkezelés — ha azt bármily lelkiismeretesen végezték is el — elősegítik ugyan a lakkréteg tapadását a fához, de a farontó gombák támadása ellen nem biztosítanak védelmet. A kék elszíneződés (kékgomba) sajnos gyorsan jelentkezik a fán, mely letaszítja a lakkréteget a fáról.

A TRINÁT lakk 001 szintelen lakk, nem ismert annyira, mint a SIRÁLY csónaklakk. Ez a lakkfajta tartósabb védelmet biztosít az időjárás viszontagságainak kitett fafelületeken, mint a SIRÁLY csónaklakk.

A napfény ultraibolya sugarainak roncsoló hatásainak hosszabb ideig ellenáll, de tartós védelmet ez sem képes biztosítani.

A SIRÁLY csónaklakkal és a TRINÁT lakk 001-el kapcsolatban arról sem szabad megfeledkezni, hogy a szabadban elhelyezett fafelületek (faházak, faborítások, stb.) rendszerint olyan környezetben vannak, ahol magas a levegő relatív nedvességtartalma és így természetesen a fanedvesség is. Ha ezt a nedvesebb faanyagot lakkal vonjuk be, lezárjuk a fa felületét is, a későbbiek során a pára formájában eltávozó nedvesség letaszítja a lakkréteget, az alatt pedig a farontó gombák támadása is észlelhető.

A XYLAMON impregnáló alapozó biztos megelőző, védő és pusztító anyaga a kék- és vöröskorhadást okozó farontó gombáknak, valamint a rovarkártevőknek is. Az átitatott zóna záróréteget képez, mely megakadályozza a farontó gombák megtelepedését és a már megtámadott faanyagon is tartós védelmet biztosít.

Önmagában — tekintettel arra, hogy szintelen — az időjárás viszontagságai ellen nem védi meg a fát.

Tartós védelmet a XYLADDECOR fakonzerváló anyaggal együtt biztosít.

A XYLADDECOR fakonzerváló színes, áttetsző, a fa felületén réteget nem képező favédő anyag, mely beszívódik a fába. Megvédi a faanyagot az időjárás káros hatásaival szemben, ugyanakkor speciális hatóanyag tartalma miatt farontó gombák és rovarok ellen is kitűnő védelmet biztosít. Erdemes a sötétebb színeket alkalmazni, mert azok biztosítanak védelmet a napfény ultraibolya sugarainak roncsoló hatásai ellen. (11 féle színben van forgalomban.)

A színes XYLADDECOR-t felhasználás előtt jól fel kell keverni, és a felhordást követően, kb. 30 perc eltelté után száraz ecsettel el kell dolgozni (oszlatni) a szebb felülethatás érdekében.

1—1 kg XYLAMON-nal, illetve XYLADDECOR-ral 10—12 m² fafelület vonható be egyszer. A XYLAMON-ból egy, a XYLADDECOR-ból 2—3 réteg felhordása a célszerű.

Az anyagokat hígítani nem szabad!

Egy-egy réteg száradási ideje 24 óra 20 °C-on. Istállókat, pajtákát, stb. csak megfelelő szellőztetés után szabad ismét használatba venni. Ne kezeljünk velük méhkasokat, kaptárakat, hajtató és üvegházakat.

Az ecset és más munkaeszköz lakkbenzinnel tisztítható.

További részletes felvilágosítás:

BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár
Műszaki Vevőszolgálatánál
1055 Budapest, Balassi Bálint u. 7.
Telefon: 110-657, 314-579.
Telex: 22-5667.

C O N T E N T S

Conference of the Industrial Economy Committee of the Scientific Association for Woodworking Industry held on 6. 3. 1977.	193
<i>Dr. Rónai Ferenc</i> : Results of Researches on Rheologic Features of Wooden Mate- rials	213
<i>Kiss János</i> : Vacuum Dry Process for Fibre Slab Manufacturing	216
Technical Information	
Associations' News	
Hungarian News	
Machines for the Upholstery Industry	

I N H A L T

Konferenz am 6. 3. 1977 der Industriewirtschaftskommission des Wissenschaftlichen Vereines der Holzindustrie	193
<i>Dr. Rónai Ferenc</i> : Resultaten der Forschungen der rheologischen Eigenschaften von Holzmaterialien	213
<i>Kiss János</i> : Evakuirtes Trockenverfahren zur Herstellung von Holzfaserplatten	216
Technische Information	
Vereinsnachrichten	
Ungarische Nachrichten	
Maschinen für Polstermöbelindustrie	

Szerkesztésért felelős:

RIEPERGER LÁSZLÓ

Szerkesztő bizottság:

Dr. Barócsi András, Botka Zoltán, dr. Cziráki József, Ézsiás Pálné,
Halász László, dr. Jávorfai Tibor, dr. Lázár László, Lele Dezső, Lon-
kai János, dr. Lugosi Armand, Molnár Ferenc, dr. Petri László, dr.
Somkuti Elemér, Somogyi László, Strobl Kálmán, dr. Szabó Dénes,
Szvetkó Nándor

